

DE GAULLE 'TARPININKAVIMAS'

SOVIETAIR IR RAUD. KINIEČIAI RAGINA PRANCŪZUS RUOŠTI DIRVĄ DERYBOM DEL VIETNAMO. TAČIAU PREZIDENTAS JOHNSONAS DE GAULLE UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIŲ IS WASHINGTONO ISLEIDO TUŠČIOMIS RANKOS. — ATRODO, KAD PREZIDENTAS NENORI JOKIŲ DERYBŲ, BET SIEKIA TIK KOVOS VEIKSMŲ SUSTABDYMO 'DE FACTO'. — VISUOTINAS PRITARIMAS PREZIDENTO LIGSIOLINEI LAIKYSENAI.

Vytautas Meškauskas

Žinia, kad Sovietų Sąjunga atšaukė savo ambasadorių Paryžiuje Sergėjų Vinogradovą ir jo vieton paskyrė Valerianą A. Zoriną, užsienio reikalų ministro pavaduotoją ir žymiausią savo diplomatinės tarnybos pareigūną, aiškinama Kremliaus noru pagerinti santykius su Prancūzija apskritai ir paremti de Gaulle 'tarpininkavimą' Vietname pasitylimus specialiai.

Mat de Gaulle jau prieš porą metų jautėsi esąs Apvaizdos pakirtas taiklingai išsprendi Vietnamo konfliktą. 1963 m. rugpjūčio 29 d. jis iš tikrųjų nustebino pasaulį viešai pareiškdamas, kad Pietinis Vietnamas kartu su komunistiniu Šiauriniu Vietnamu turėtų sudaryti bendrą neutralią valstybę. Po kelių dienų de Gaulle pavedimu iš Hanoi į Vietnamą išvažiavo Prancūzijos misijos šiauriniame Vietnamui šefas Doudnot de Boissiere ir Lenkijos narys tarptautinėje kontrolės komisijoje Indokinae Mieczysław Manelli. Jie buvo tada priimti prezidento Diemo ir kiek vėliau turėjo porą privačių pasitarimų su prezidento broliu Nhu. Tiems jie perdavė Š. Vietnamo komunistinio vadovo Ho Chi Mho pasiūlymą: Pietinis Vietnamas turėtų atsistatinti bei koks draugystės su amerikiečiais, už tai komunistai nutrauktų partizaninį karą.

Diemas ir Nhu žadėjo tą pasiūlymą svarstyti. Reikia atsiminti, kad dėl tariamo budistų persekiojimo jie jautėsi netekę Washingtono malonės ir buvo savo santykiams su amerikiečiais nusivylę. Tačiau iš to, kaip žinia, nieko neišėjo, o Diemas su Nhu buvo tų pačių metų pabaigoje nužudyti. Po to karo eiga taip pakrypo komunistų naudai, kad Hanoi jau nieko nebenorėjo girdėti apie kokias derybas, išskyrus kapituliacijos. Priešingai komunistų lūkesčiams, Amerika vis dėlto užsispyrė iš pietinio Vietnamo nesitraukti ir tokiu būdu įvykdė raida pradėjo krypti prie eventualaus JAV - Raudonosios Kinijos susidūrimo. Šių metų sausio m. viduryje Prancūzijos ambasadorius Pekne Lucien Paye buvo pašauktas į R. Kinijos užsienio reikalų ministeriją ir po to skubiai išvyko į Paryžių. Čia jis pranešė de Gaulle, kad Pekinas prašys patvirtinti Washingtono dirvą taiklingam sprendimui. Kaip tyčia, prezidentas John-

sonas vasario 7 ir 8 d. įsakė praveisti platesnio masto bombardavimus. To pasekoje vasario 12 d. į Prancūzijos užsienio reikalų ministeriją atvyko šiaurinio Vietnamo prekybos misijos Paryžiuje šefas Mai Van Bo ir R. Kinijos ambasadorius Huang Čen, kurie ten primygtinai prašė išsiaiškinti derybom dirvą Washingtono. Vasario 15 d., sovietų ambasadoriui Vinogradovui tarpininkaujant, de Gaulle priėmė Š. Vietnamo diplomatinės misijos pirmąjį sekretorių Vo Van Sung. Komunistų sąlyga derybom: JAV turi atitraukti savo kariuomenę. De Gaulle laikė tą sąlygą amerikiečiams nepriimtina ir iš pradžių atsisakė tarpininkauti, tačiau vėliau -- vasario 19 d., vis dėlto į Washingtoną nusiuntė savo užsienio reikalų ministerį Couve de Murville, kuris turėjo patarti amerikiečiams pradėti derybas bei jokių pirminių sąlygų.

Prezidentas Johnsonas de Murville pareiškė, jog JAV niekada nesiderės iš silpnos pozicijos, į ką prancūzas atkirto: "Bet pone prezidente, Amerika yra stipriausia galybė. Atsiminkite tik tą faktą, ir galėsite derėtis iš labai stiprių pozicijų".

De Murville grįžus iš Washingtono tuščiom rankom, Kremlius griežėsi naujos iniciatyvos. Vasario 23 d. ambasadorius Vinogradovas painformavo de Gaulle, kad Hanoi sutinka su paliaubom, jei Washingtonas sustabdytų savo bombardavimus. Prezidento Johnsono atsakymas buvo didžiausias iki šiol -- 160 lėktuvų užskridimas į šiaurinio Vietnamo teritoriją. De Gaulle tačiau toliau galvoja, kad amerikiečiai bombardavimais siekia tik pagerinti savo pozicijas derybom, kuriom Paryžius galėsias tarpininkauti.

Tuo tarpu, kai Amerikos viešosios nuomonės formuotojai irgi reikalauja derybų ir politinio sprendimo, prezidentas Johnsonas, atrodo, nori ne tiek derybų, kiek karo veiksmų sustabdymo 'de facto', be jokių formalų derybų. Turint galvoje, kad komunistai sulaužė visą eilę jau sudarytų susitarimų, jei tik jiems iš to buvo naudos, joks protingas žmogus negali patikėti jų parašu. Dar blogiau, sudarytos paliaubos ar net 'taikos' sutartis tik sudarytų klaidingą įspūdį, kad jau nusistovėjo tikra taika ir pui-

kus sugyvenimas. Prezidentas gali sau leisti tokią politiką, nes turi visuotiną pritarimą. Anot viešosios nuomonės tyrinėtojo Samuel Lubell, šiandien bendra amerikiečių pažūra yra tokia: "Mes turime kovoti Vietname iki būsime pakankamai stiprūs sutarti dėl taikos".

Ir James Reston sako krašte patyręs "Leave It to Lyndon" nuotaikas. Nors intelektualų ir politikų sluoksniui kritikuojama administracijos laikyseną ir žygius, tauta yra linkusi pritariti prezidento pažūrai ir sprendimui. Prezidentas esąs pasipiktinęs taikos reikalavimais iš amerikiečių pusės, nes tai tik esąs vanduo ant komunistų propagandos malūno.

Jei tai tiesa ir prezidentas Johnsonas toliau laikysis savo dabartinės politikos, de Gaulle ir Zorinas ilgesnį laiką neturės ką daryti.

P.S. Paskutinis Time numeris praneša apie sekantį pasikalbėjimą tarp prezidento ir senatoriaus Frank Church (dem. Idaho), talkos Vietname šalininko, Prezidentas:

"Frank, tavo kalbos atneša ne daug naudos".

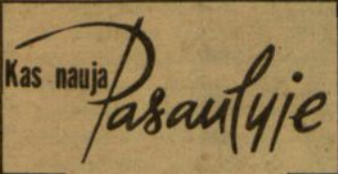
"Well, pone prezidente, jei jūs į jas įsiskaitytumėt, pastebėtumėt, jog jos kiek skiriasi nuo antraščių" -- teisinosi Church.

"Aš skaitau tik antraštes -- atkirto prezidentas -- ir tai daro visi. Jei tu turėdavo sunkumų savo valstijoje, aš atėdavau į pagalbą, ar ne?"

"Bet, pone prezidente -- grynėsi senatorius, -- aš sakiau tą patį, ką rašė Lippmannas".

"Walteris Lippmannas -- patiškinio Johnsonas -- yra puikus žmogus. Aš jį gerbiu. Bet sekantį sykį kai turėsi sunkumų (troubles) Idaho valstijoje, prašyk Walterio, kad tau padėtų".

Senatorius Church pasidarė žymiai santūresnis savo administracijos kritikoje.

● VIKTOR MACKIEVIČ vėl paskirtas Sov. S-gos žemės ūkio ministru. Prieš 4 metus Chruščiovas jį buvo pavaręs, kaip kaltininką visų nepasisekimų kolchozų ūkyje. Buv. ministris Volovčenko pažemintas į ž. ū. ministerio padėjėjų.

● JAV VALSTYBĖS DEPARTAMENTO sekret. padėjėjas George W. Ball ir spec. ambasadorius Averell Harrimandaro viską, kas galima diplomatiniais keliais padaryti, kad sutvarkius Vak. Vokietijos ir Izraelio santykius. Vak. Vokietija žada pasiųsti į Izraelį "labai svarią po-

Lietuvių Teisininkų Centro Valdyba posėdžio metu New Yorke. Sėdi iš kairės: pirm. J. Šlepėtas, New Yorko Liet. teisininkų skyr. pirm. A. Diržys, A. Sodaitis, A. Senikas, dr. B. Nemickas, A. Ošlapas ir teisininkų metraščio redakcinės komisijos narys J. Brazinskas. Nuotraukoje trūksta centro valdybos narių V. Sidzikausko ir M. Brako.

VOKIEČIAI NORI BŪTI GERUOJU SU ARABAIŠ IR ŽYDAIS...

Vytautas Alseika

Vasaris buvo itin nesėkmingas mėnuo Vak. Vokietijos kancleriui prof. Erhardui ir, žinoma, pačiai Bonnos vyriausybei. Pasirodė, kaip neparanku ir kiek pavojų sukelia bandymai sėdėti ant kelių kėdžių. Nėra taip paprasta vaidinti didžiosios valstybės vaidmenį. Daug kam paaiškėjo, kad Erhardo galimybės šių metų rudenį, kai rugsėjo 19 d. įvyks rinkimai į parlamentą (Bundestagą), toliau vairuoti vakarinės Vokietijos laivą -- bus labai sumažėjo. Anot kai kurių lietuviškųjų veikėjų Vokietijoje -- "Erhardas jau baigtas"...

Šiaip ar taip, dar sunku spžestai apie tolimesnę Vokietijos politikos raidą. Vis dėlto, reikia pripažinti, kad vokiečiai bus padaryę eilę klaidų. Ne tik užsienio, pvz. šveicarių, spauda, bet ir pačių vokiečių dienraščiai tomis vasario mėn. dienomis vaizdavo Erhardą kaip dramblį, įsiveržusį į porceliano krautuvę. Sudaužyta svarbių indų, krito Bonnos prestižas. Jei dar pridursime ilgšiol buvusius syravimus -- ar verta prailginti įsienėjimo terminą naciniams nusikal-

tėliams bausti, turėtų aiškėti, kad pastaroji žiema, ypač vasario mėnuo ir dar kovas, tai laikotarpis, sukrėtęs Vakarų pasitikėjimą Vak. Vokietija.

Šias eilutes berašant dar nebuvo žinomi Bonnos - Kairo bei Vak. Vokietijos - Izraelio krizių padariniai. Šį kartą tik pasvarstykime, kur tektų ieškoti Bonnos padarytų klaidų priežasčių. Vienas mityvas būdingas ir jį iškelia šveicarių spauda. Taigi, kai vak. vokiečiai pagrįstai didžiujasi jų vad. ūkiniu stebuklu, tai drauge jie bus įsivėlę į didelį savęs pervertinimą. Tiesa, prekybos atžvilgiu Vak. Vokietija laikytina antroje ir pramonės atžvilgiu trečiaja pasaulio valstybe, bet... kariniu požiūriu ji turi pasitenkinti trečiajėliu vaidmeniu, o politiskai Bonnos kraštas virstas maža valstybe. Jei su ja skaitomasi, tai svarbiausia dėl to, kad ji -- NATO ir europinės Bendrosios Rinkos narys. Kai vyko konfliktas su Kairiu, Vak. Vokietija suvaidino aiškų didžiosios valstybės vaidmenį.

Tokiam valdmeniu kilti neabejotinai prisidėjo Bonnos gausiai telktoji -- Ir ne be JAV pasikatinimo -- ūkinė parama daugeliui Afrikos ir Azijos kraštų. Ligi 1964 m. pabaigos Bonna tokios paramos suteikė 8 milijardus DM. (arba 2 bil. dol.) ir ja pasinaudojo 65 kraštai, šalia ūkinės paramos Vak. Vokietija (ir vėl ne be JAV pritarimo...) teikė ir ginklų pagalbą, nors tai per eilę metų buvo paslaptis. Dabar jau paaiškėjo, kad iki praėj. metų pabaigos vak. vokiečių ginklai buvo suteikti 17 kraštų (bendroje 446 mil. DM sumoje), čia neįskaitant karinės paramos Izraeliui (suma siekianti apie 320 mil.).

Bonnos užsienio politikoje naudojama vad. Hallsteino doktrina: jei kuris kraštas pripažįsta R. Vokietijos Ulbrichto režimą, tai Bonna su tuo kraštu nutraukia diplomatinis santykius. Ligi šiol toji doktrina panaudota du kartus -- Jugoslavijos ir Kubos atžvilgiu (Sovietų S-ga sudaro išimtį). Minėtoji doktrina tegali veikti, jei pavyktų išlaikyti ginklų tiekimo paslaptį, nes juk jie tiekiami ir kraštams, kurie vienas kitam yra priešai. Paslapties žydas buvo atskleistas 1964 m. birželio m., kai paaiškėjo, jog karinę paramą gaunanti Nigerijos valstybė. Anuomet, birželio 12 d. valdžios nuomonės reiškėjas, valst. sekretorius ir spaudos šefas Bonnoje von Hase pripažino, kad Vak. Vokietija, daugiausia kaip dovana, įvairiems kraštams tiekianti ginklus, jų karių apmokanti Vokietija, bet tik su sąlyga, kad tie kraštai remtų vokie-

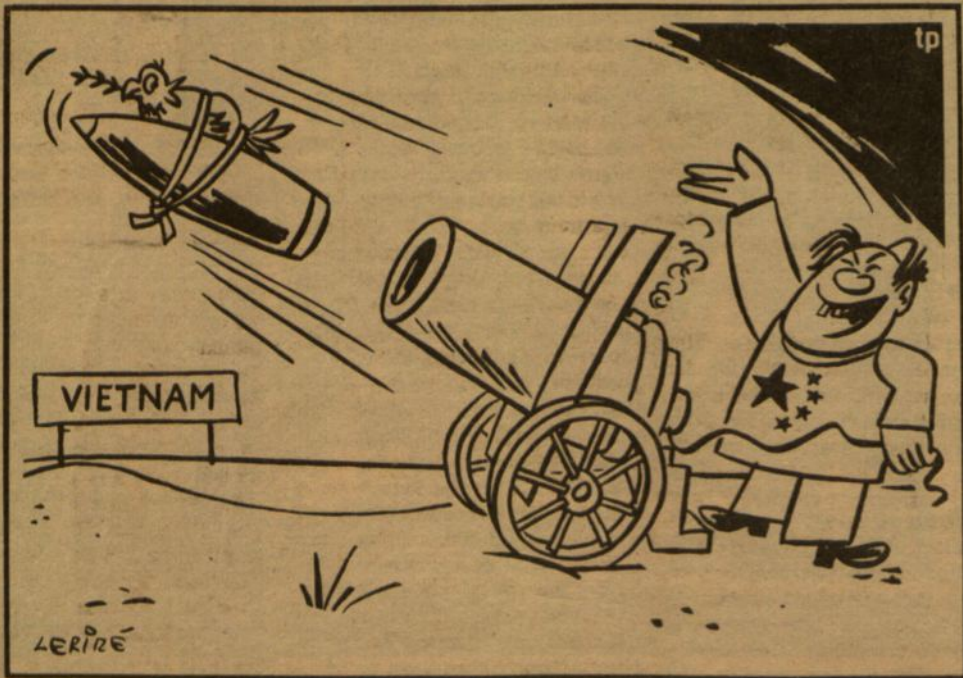
RUOŠIA METRAŠTĮ

Tuoju po II Pas. karo lietuvių teisininkai, patekę į Vak. Vokietiją, įkurė savo draugiją "Jungti ir globoti lietuvių teisininkus, esančius laisvajame pasaulyje, prirėkus teikti jiems paramos bei rūpinti kitus jų reikalus, kelti ir ugdyti teisinę kultūrą, remti Lietuvos išlaisvinimo kovą ir rūpintis atkursimos Lietuvos teisiniais klausimais" -- taip apibūdina draugijos paskirtį organizacijos įstatai.

Šiais metais organizacija mini savo gyvavimo dvidešimtmetį. Centro valdyba jau iš anksto rūpinasi suaktyvinti paminėjimu. Neseniai įvykusiame C. valdybos posėdyje, New Yorke, kuriame dalyvavo pirm. J. Šlepėtas, nariai -- dr. B. Nemickas, A. Ošlapas, A. Senikas, A. Sodaitis, Teisininkų Metraščio redakcinės k-jos atstovas J. Brazinskas ir New Yorko teisininkų skyriaus pirmininkas A. Diržys, plačiai buvo aptarti dvidešimtmečio minėjimo reikalai. Nutarta platesnį minėjimą suruošti New Yorke, Chicagoje ir kitose vietovėse, kuriose veikia draugijos skyriai. Taip pat rūpinamasi išleisti draugijos laikraščio "Teisininkų žinių" naują numerį. Tuo reikalu tariamasi su laikraščio redaktorium adv. L. Šmulskėnu, gyvenančiu Chicagoje.

Posėdyje J. Brazinskas painformavo apie ruošiamą spaudai didesnės apimties leidinį "Lietuvos Teisės Metraštis". Tai bus atskirų autorių straipsnių rinkinys teisiniais klausimais, nušviečiant veikusių teisę Nepriklausomos Lietuvos laikais. Iš pranešimo paaiškėjo, kad didesnė dalis straipsnių jau paruošta, kiti baigiami rašyti. Dabar draugijos centro valdybai tenka rūpintis iššomis knygai išleisti. Šis klausimas posėdy plačiai buvo gvildenamas. Yra vilčių jog C. Valdyba šią vertingą knygą visuomenei galės pateikti dar šiais sukaityniais draugijos metais.

Metraščio redakcinę komisiją sudaro -- J. Brazinskas, V. Vaitiekūnas ir A. Sodaitis. (a)

Mao: -- Kas išdrįs sakyti, kad tai agresija? Tai tik išradimas pagelbėti taikos balandžiui greičiau skristi!...

Čių tautos laisvo apsisprendimo teisę. Anuomet Bonna buvo paminėjusi tik keturis vokiečių ginklus gaunančius kraštus: Gvinėją, Madagaskarą, Somali ir Sudaną. Ar reikia stebėtis, kad pernai vasarą atskleistos paslaptys sujaudino visą arabų pasaulį? Ota, kas įvyko vasario mėn., skaitytojams jau gerai žinoma: Kairo ultimatumas Bonnai, šios kapituliacijos, pareiškimas, kad atelityje ginklai nebus tiekiami "įtampos kraštams" ir t.t. Žinomas ir santykių suirimas su Izraeliu, JAV-se veikiančių prekybos įstaigų paskelbti boikotai ir pan. (Nukelta į 2 psl.)

Hitleris nurodo savo generolams, kokia kryptimi turi būti daromi puolimai, Kairėje Heusinger, vidury von Paulus ir dešinėje von Bock.

RYTŲ FRONTE

(23)

Pirmasis aliarmo skambutis

Tuo metu, kai prie Leningrado vokiečiai stengėsi paaimti Duderhofą, gen. von Mansteinas savo štabe prie Ilmenio ežero papilinėj nuobodžiavo lošdamas bridžą. Buvo laudama naujienų iš fronto tik vakare. Staiga suskambėjo telefonas. Kapitonas Spechtas perdavė ragelį generolui sakdamas, kad su juo noris kalbėti vyriausias vadas.

Von Mansteinas sumurmėjo imdamas ragelį. Jeigu tokią valandą skambina iš vyriausiojo štabo, tai nemalonumai laukia. Bet ši kartą nebuvo jokios kalbos apie katastrofą. Generolas Busch, XVI armijos vadas, sveikino savo draugą Mansteiną.

-- Už ką? -- nustebęs paklausė Mansteinas. Bet Busch dar patylėjo, norėdamas labiau suintriguoti, paskui perskaitė telegramą iš Fuehrerio štabo, kurioje buvo sakoma, kad gen. von Mansteinas tuojau pat perima XI armijos vadovavimą.

GI XI-toji armija buvo pietuose, dešiniame pietų armijų sparne. Jos vadas gen. von Schobert su savo lėktuvu nusileisdamas sovietų minų lauke žuvo. Von Mansteinas sužinojęs šią žinią aprimo. Vadovavimas armijai yra karinėlio karjeros apvainikavimas. Nors jam buvo galima skirtis su savo štabu 56 korpse, kurį jis atvedė iki Leningrado sienų, džiaugėsi paskyrimu. Būdamas geru strategu jis matė, kad vyriausioji vadovybė daro klaidą po klaidos ir dabar, atsisakant paaimti Leningradą ir Maskvą, ieškomas naujas tikslas užimti grūdų aruodą pietuose ir Kaukazo naftą. XI-toji armija, užimdama Krymą ir Rostovą, turėjo sudaryti galimybę Rundsted-

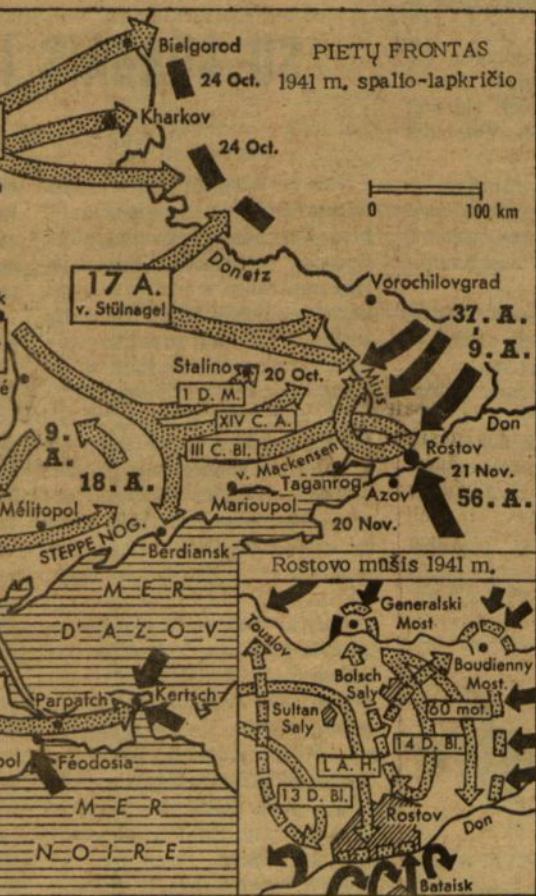

Sovietai traukdamiesi užminavo Dono stepes. Vokiečiai prieš tankus varydavo avių kaimes, kurių pagalba būdavo susprogdinamos minos. Nuotraukoje totorių piemuos pasiruošęs ginti per užminuotus tyrus savo avių kaimenę.

1941 m. gruodžio 26 ir 29 d. sovietai išsilaipina Feodosijoje ir Kerče.

tovą. Vienas iš jų turėjo būti išjungtas, kuris?

Krymas sudarė didelį pavojų dešiniajam sparnui. Rusai be

perstojo galės puidinėti iš jūros turėdami čia savo bazes. Pagaliau čia esančios aviacijos bazės sudarė rimtą pavojų Rumunijos naftos šaltiniams. Tad reikėjo pirmiausiai užimti Krymą. Gen. von Mansteinas turėjo užtenkamai prityrimo kaip pralaužti Krymo duris, bet ar galės užkariauti šį pusiasalį, kurio plotas kaip visa Belgija?

Rugsėjo 24 d. dvi sovietų divizijos stengėsi uždaryti duris į Krymą. Generolas Kuznecovas, LI sovietų armijos vadas, davė įsakymą neužleisti priešiui nė vienos pėdos. Bet šis įsakymas galiojo tik gyviesiems. Po trijų dienų mūšio vokiečiai užėmė sąsmauką. Gen. Kuznecovas į mūšį metė dar dvi naujas kavalerijos divizijas ir dvi pėstininkų divizijas, stengdamasis sulaukyti vokiečius prie Ičuno. Tuo metu, prasiveržus rusams stepėsi prie Timošeckos, kur vokiečius buvo pakeitę rumunai, Mansteinas turėjo atšaukti dalį savo armijos ir sulaukyti rusų veržimąsi į tą plyšį, kuris jau siekė 15 kilometrų plotį. XI-tai armijai gresė pavojus būti apsuptai. Bet judančiame kare situacijos greit keičiasi. Dvi sovietų armijos, kurios pilnu įkarščiu puolė Mansteino divizijas, nesusirūpino savo sparnų ir užnugario prie-danga. Šita klaida joms buvo fatališka ir tą išnaudojo gen. von Kleist, kurio šarvuotųjų grupės pasivymėjusios prie Kijevo, dabar buvo laisvos ir staiga įsiveržė į sovietų gynybos linijas prie Dniepro, pasuko į pietus

ir atsidūrė anų dviejų sovietų armijų užnugaryje. Pirmą negu sovietų karinė vadovybė susiorientavo kas atsitiko, beketinant sutrinti į dulkes Mansteino divizijas, pasijuto "maiše". Medžio-tojas pasidarė medžiojamuoju ir puolimas virto bėgimu. Didžio-sios sovietų XVIII armijos jėgos tarp Mariupolio ir Berdiansko buvo sunaikintos. Vokiečiai ne-laisvėn paėmė 65,000 rusų ka-reivių, 212 tankų ir 672 patran-kas.

Bet Krymas dar nebuvo paaim-tas. Tačiau vokiečiai galvojo, kad tai nesitęs ilgai. Jie skaičiavo, kad prieš penkiolika dienų ste-pėse buvo paaimta nelaisvėn 100,000 rusų, prie Kijevo pra-rasta 665,000 karių, centriniam fronto rusai neteko irgi 665,000 karių, o kur dar kitose vietose. Viso, raudonoji armija prara-do daugiau negu 2 milijonus karių... Bet kaip paaiškinti, kad priešais dar vis buvo užtenka-mai daug rusų. Reikėjo skubė-ti paaimti Sevastopolį, nes rusai visas jėgas iš Odesos evakuo-vo į Sevastopolį. Jei Mansteinas bū-tų anksčiau užėmęs Krymą, Ode-sa būtų praradusi savo svarbumą.

Per vieną naktį sovietai tris-dešimt septyniuose laivuose, vo-kiečių aviacijai nepastebint, iš Odesos į Sevastopolį perkėlė 80,000 karių. Bet karinės me-džiagos nepajėgė išgelbėti. Ark-liai ir vežimai buvo palikti, o sunkioji artilerija paskandinta uoste, nes be keltuvų jokia pa-tranka negalėjo būti pakrauta į laivus. Išsilaipinę Sevastopolyje, pėsti rusų kareiviai tuoj buvo pasiūsti frontan prie Ičuno.

Vokiečiai nori būti geruoju...

(Atkelta iš I psl.)

Šiuo metu Vak. Vokietija turi persvarstyti visą karinės para-mos tiekimo programą, nes prie-šingu atveju, lauktina ir naujų susidūrimų su arabų ir kt. kraš-tais. Dabar pažvelkime, kokiems kraštams vak. vokiečiai lig šiol tiekė ginklus: pirmoje eilėje keturiems arabų lygos kraš-tams -- Jordanui, Libijai, Saudi Arabijai ir Sudanui, toliau, še-šioms afrikiniams kraštams -- Etiopijai, Gvinėjai, Madagaska-rui, Nigerijai, Somali ir Tan-sanijai, dviejoms P. Amerikos valstybėms -- Bolivijai ir Bra-zilijai, pagaliau vieniems NATO nariams -- Graikijai ir Turki-jai. Po Izraelio antroji valsty-bė, gavusi didžiausią Bonnos ka-rinę paramą, tai Sudanas -- iš viso 120 mil. DM. (30 mil. dol.) Nuo 1961 m. vokiečiai Sudane su-organizavo šešis pasienio bata-lionus, juos apginklavo, dar sta-tė amunicijos įmonę ir įvairias karines dirbtuves. Kitas "įtam-pos" kraštas, tai Nigerija -- šiai Vak. Vokietija pasižadėjo su-organizuoti visą aviaciją su 66 lėktuvais, net sprausliniais. Vo-kietijoje apmokomi Nigerijos la-kūnai, o vokiečių aviacijos parei-gūnai dirba Nigerijoje. Mada-gaskaras iš vokiečių gavo pen-kis pasienio laivus ir Vokieti-joje apmokomi 55 laivyno per-sonalo žmonės. Ginklai buvo tie-kiami Pietų Korėjai ir Siamui (Thailand), Brazilijai su Boli-vijai ir Graikijai su Turkija. O netenka abejoti, kad tie visi kraš-tai priskaitytini prie "įtampos" sferų. Kiek iš šių kraštų bus at-sakytą Bonnos karinė parama? Dabar nežinoma, kad ji jau ne-besituenčiama Tansanijai, kraš-tui, kuris pasiryžęs priimti R. Vokietijos gen. konsulatą (at-seit, paželdžiama Hallsteino dok-trina), kraštas, kuriam Bonna tu-rėjusi paruošti laivyną ir avia-ciją, amerikiečiai - policiją, o sovietai su rytų vokiečiais nu-matę apmokinti dviejų batali-jonų sausumos kariuomenę.

Vokiečiai, aišku, įklimpę į nemalonią padėtį ir tik netolima ateitis žmogui, kuriuo būdu jie toliau tvarkys ūkinės ir ypač ka-rinės paramos teikimą. Ją laiko tikslinga ne tik valdančios koali-

Gruodžio 17 prieš Sevastopolį viskas buvo paruošta puolimui. Gruodžio 21 d. pradėdamas puo-limas, Prasideda žiauri kova ir šventąją naktį kareiviai sutinka kovos lauke gaudžiant patran-koms. Paskui pradėta galvoti miestą paaimti iki Naujųjų metų. Tuo metu naujos sovietų jėgos išsilaipino Feodosijoje ir Kerče. Kas daryti? Ar atsisakyti nuo Sevastopolio ir perkelti jėgas į anuos punktus, kad atmušti rus-us, ar pirma užimti Sevastopo-lį?

Nelengva vokiečiams buvo ir kitose vietose. Jų silpnumas bu-vo aiškus. Truko žmonių. 3-čio-jo korpo frontas buvo 115 km. ilgio. Sunku jį išlaikyti turimo-siais jėgomis, ir maršalas Rund-stedtas telefonavo į Hitlerio šta-bą, prašydamas leidimo atsisa-kyti nuo Rostovo paėmimo. Bet Hitleris nenorėjo nieko girdėti apie atsisaukimą ir davė Rund-stedtui įsakymą pasilikti vietoje. Tačiau ši kartą Hitleriui nepa-sisekė. Maršalas Rundstedtas at-sisakė klausyti ir buvo nušalin-tas nuo pareigų. Jo vietą užė-mė maršalas Reichenau, kuris dvidešimt keturiom valandom prasilinkus telefonavo Hitleriui: "Rusai pralaužė frontą, kuris yra labai plonas ir sunku išlai-kyti. Jei norima išvengti katas-trofos, reikia jį sutrumpinti. Ki-to sprendimo nėra."

Ir tai, ką Hitleris atsisakė prieš dvidešimt keturias valan-das leisti Rundstedui, leido Rei-chenau: mūštis atitraukiant, at-sisakant nuo Rostovo paėmimo. Tai buvo pirmasis atsisaukda-mas šlame kare, nors ir ne ka-tastrofiškas. Didžioji dalis Dono žemumos dar pasiliko vokiečių rankose. Vokiečių armija Rytuo-se susilaikė pirmo pralaimėji-mo ir Guderianas savo štabe Jasnoj Polianoj pasakė įsidėmė-tinus žodžius: "Tai pirmasis aliarmo skambutis".

Bet jis nežinojo, kad už še-šių dienų aliarmo skambutis ir jam suskambės, gal net garsiau negu pietuose.

(Bus daugiau)

cijos partijos, bet ir opozicija. Štai vienas Bundestago (Bonnos parlamento) narys -- socialdemo-kratas 1964 m. buvo pareiškęs: "Jei mes atmetume mažųjų kraštų pageldivimus suteikti ka-rinę paramą, tektų susidurti su pavojumi, kad tie kraštai kreip-tųsi pagalbos pas komunistinius kraštus". Vienas pavyzdys iš-ryškėjo jau vasario pabaigoje, kai į Tansaniją atvyko raudonieji instruktoriai, jų tarpe II kinie-čių.

Čia gali kilti toks klausimas: ar Vak. Vokietijos uždavinys bei pareiga sustabdyti tą Afrikai grė-siantį pavojų? Tiesa, šiuo metu Afrikoje kaip instruktoriai ar pa-tarėjai veikia 200 Bonnos kari-ninkų, iš bendro 3,000 Vakarų kraštų išsiųstųjų karių skaičiaus. Ar ne tiksliau, jei to pavojaus pašalinimu susirūpintų didžio-sios valstybės? Pagaliau ir Bon-nos parlamento pirmininkas Gers-tenmaieris yra įspėjęs, kad Vak. Vokietijai dėl jos ypatingos pa-dėties vargiai tikslinga verstis ginklų pristatymais.

KNYGŲ LEIDĖJŲ DĖMESIUI

Lituanistikos Institutas, būda-mas susirūpinęs, kad lietuviška knyga būtų galima rasti Ameri-kos viešosiose ir universitetų bei kolegijų bibliotekose, prašo knygų leidėjus, savo skeilbimuo-se spaudoje ir spausdintuose ka-taloguose ar lapeliuose, būtinai duoti apie savo išleistas knygas pilnas bibliografines žinias to-kią tvarka: autoriaus pavardė ir vardas, knygos pilna antraštė, išleidimo vieta ir metai, pusla-pių skaičius ir kaina.

Jei sąrašė yra duotos knygos kelių leidėjų, būtinai pažymėti ir leidyklos ar leidėjo pavadinimą, taip pat duoti adresą, kur užsakymas reikia siųsti.

Ypatingai svarbu nepraleisti nepažymėtų išleidimo metų ir puslapių skaičiaus. Bibliotekos turi savo taisykles. Jei knyga yra išleista šiais ar praėjusiais metais, taip pat duoti adresą, kur užsakymas reikia siųsti.

Ypatingai svarbu nepraleisti nepažymėtų išleidimo metų ir puslapių skaičiaus. Bibliotekos turi savo taisykles. Jei knyga yra išleista šiais ar praėjusiais metais, taip pat duoti adresą, kur užsakymas reikia siųsti.

Dažnai knygų leidėjai prirašo spaudoje visokių pagyrimų apie vieną ar kitą savo išleistą kny-gą. Tačiau tatal neturi jokios reikšmės knygos paplitimui, jei-gu nėra paduotos aukščiau nu-rodytos pagrindinės bibliografi-nės žinios apie leidinį.

Pradedant 1964 metais, Litua-nistikos Institutas savo metraš-tyje "Lituanistikos Darbai" skelbs visų tremtyje išleistų lietuviškų knygų ir knygų apie Lietuvą svetimomis kalbomis bi-bliografiją. Jei atsiųsitate Insti-tutui po vieną savo leidinių eg-empliorių nemokamai, tai lei-dinys bus pilnai ir teisingai apa-rašytas lietuvių ir anglų kalbo-mis Instituto metraštyje.

Lituanistikos Institutas
4522 Albion Road
College Park, Md. 20740

ATSIŪSTA PAMINĖTI

TECHNIKOS ŽODIS -- 6 (9) nr. lapkričio-gruodžio mėn. Technikos mokslui ir jo pažangai skirtas lietuvių inžinierių ir architektojų s-gos leidinys. Vaizdai ir apžvalga suteikia pilną s-gos narių vaizdą.

Ats. redaktorius G. J. Lazauskas, Administ. adresas -- A. Pargauskas, 5823 So. Whipple St., Chicago, Ill. 60629

Skaityk ir platink
DIRVĄ

DIRVA

The Lithuanian Newspaper

Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Gera pamokėlė

Sensacija New Yorke: visi bi-
lietai! V.K. Banaičio kūrinų kon-
certą buvo išparduoti, -- o jų buvo
300, -- ir dar kelios dešimtys
"paskutiniaminutinių" turėjo
grįžti namo "musę kandę"! Bet,
programa prasidėjo lygiai tą va-
landą ir minutę, kaip skelbta!
New Yorko lietuvių visuomenės
istorijoj kito tokio atsitikimo nie-
kas neatsimena...

Tas tik paliudija, kad kultūri-
nių (arba kitokių) parengimų pra-
dininkams numatyti visuomenės
domėjimosi (ar pasilankymo) kryp-
tį ir apimtį yra sunkiau, negu nu-
matyti orą. Mažoji Carnegie kon-
certinė salė su savo trim šimtais
(tiksliai 297) vietų kaip tik ir
skirta nelabai garsių solistų ar ne-
labai garsių kompozitorių kūrinų
kameriniams koncertams, --
koncertams, į kuriuos didelio
publikos užplūdimu nelaukama
net ir tais atvejais, kai ji kvie-
čiama ne iš trupinio dydžio tau-
tinės mažumos, o net iš visų
aštuonių milijonų New Yorko gy-
ventojų. Todėl, kai pamatėm šį
kartą prie kasos kelias dešimtis
nuleistų nosių, nustebom netik-
mes, bet nustebome ir salės admi-
nistracija: kokių nepaprastų mu-
zikos mėgėjų esama tų lietuvių.

Vistiek, ar tas netikėtai uolus
susidomėjimas šiuo koncertu ki-
lo iš skonio bei alko muzikai, ar
iš sentimentinio mūšio, čia pat
savo gyvenimą baigusiam kompo-
zitoriui, į koncertą patekusieji
turėjo gražaus pasitenkinimo. Iš
jo turinio (kuris jau buvo Dirvoj
iš anksto smulkiai atpasakotas)
berods visiems labiausiai įsimi-
nė jo pradžia ir pabaiga: instru-
mentų trio pradžioje, vyrų choras
gale. Tai buvo ne tik atlikėjų pa-
sirodymas, kiek kompozitoriaus
kūrybos dalelės parodymas.

Tiems, kuriems nepavyko tuo
pasiskonėti, arba ir visiems --
čia ir kitur -- iš šio įvykio išėjo
pamokėlė: 1) jei į paskelbtą (laik-
raščiuose ar pranešimuose --
kvietimuose) parengimą nemana
numoti ranka, tai įsigyk bilietus
iš anksto, nelaikyk be reikalo
rengėjų baizingoj nežinioj -- bus
ar nebus publikos; 2) atvyk į salę
bent keletą minučių prieš nurody-
tą laiką, kad programa galėtų būti
pradėta laiku; 3) jei turi bilietą,
bet negali juo pasinaudoti, grą-
žink jį kiek galima anksčiau prieš
pradžią, kad vieta galėtų būti

užleista kitam. Šį kartą bilietų
nebebuvo, bet salė neužimtų vie-
ty. Šiek tiek dar buvo, nes, ma-
tyt, buvo nupirkti bilietų gal tik
palaikymo sumetimais. Palaikyti
-- geras dalykas, bet dar geres-
nis palaikymas būtų, jei, palikus
kasoj sumokėtają kainą, būtų duota
galimybė nepanaudotą vietą par-
duoti dar kartą, negu jos norintį
siųsti namo, nežinant ar ta tuš-
čioji vieta tikrai tuščia. Bent to-
kios "kooperacijos" tikrai nu-
sipelno kultūrinių kultūri-
nių parengimų rengėjai.

(v.r.)

PIRŠLYBŲ TEMOMIS

Brooklyne dvi moteriškos, Va-
lerija ir Salomėja, pasitelkusios
slapuką. Girkalnį beveik kiekvie-
name Vieniybės numeryje randa
progos paraginti mus bendradar-
biauti su lietuvių tautos okupan-
tu -- bolševiku. Ne vienam kyla
klauskimas, kieno raginama bei
prašoma ta troika taip nepails-
tamai darbuojasi? Tai troika no-
rėti priminti, kad dar anais lai-
kais, kai Salutė, Valutė ir sla-
pukas Girkalnis bėgiojo vaikų
marškinėliais -- senosios kartos
ateiviai glaudžiai bendradarbia-
vo laiškais, siuntiniais ir pinig-
nėmis perlaidomis su tėvynėje
pasilikusiais broliais ir sesė-
mis. Tą patį daro ir naujieji
ateiviai. Ryšius palaikome lie-
tuvis su lietuviu, bet ne su tau-
tos okupantu bei jo sukurtais
ir vadovaujamomis organizaci-
jomis. Gi Vieniybės troika ragi-
na mus bendradarbiauti ir palaik-
yti kultūrinius ryšius su tautos
okupanto pastatytomis komunis-
tinėmis organizacijomis.

Pažūrėkime, kaip sekasi Vie-
nyybės piršliams tas bendradar-
biavimas. Štai 1964 m. spalio
22 d. Vieniybės rašoma: -- "Grį-
žo turistės iš Lietuvos. Onai
Petrash į Lietuvą vykstant Tys-
liavienė jai buvo įteikusi keletą
Vienybės egzempliorių, bet Ona
Petrash skundėsi, kad Maskvos

New Yorko lietuvių vyrų choras, vadovaujamas Vladio Baltrušaičio, išpildant K.V. Banaičio kūrinius
New Yorke Carnegie Recital Hall koncerte kovo 7 d.

SUSIVIENIJIMAS SVEIKINA DIRVĄ JOS AUKŠINĖJE SUKAKTYJE

Susivienijimas Lietuvių Ame-
rikoje yra viena tų organizacijų,
kuri savo ištekliais palaiko kul-
tūrinius darbus. Štai neseniai
įvykęs tos organizacijos centro
vadovybės suvažiavimas New
Yorke, prisiminė spaudą, ir ją
parėmė gražia auka, Dirvai šiais
metais minint 50 metų sukaktį,
SLA nutarė ją pasveikinti, įtei-

skiant jai dviejų šimtų dolerių
dovaną.

Panašiai pasveikinti kiti du
savaitraščiai -- Keleivis ir San-
dara -- jų sukakčių progomis.

Toliau suvažiavimas iš Moks-
leivių Fondo lėšų paskyrė sti-
pendiją stud. Algiiui Motejūnui,
Clevelando SLA 14 kuopos ir
Korpi Neo-Lithuania nariui. Pra-
ėjusią vasarą A. Motejūnas Aus-
traliijoje su mūsų krepšinio rink-
tine vykusiai reprezentavo lietu-
vius sportininkus.

Suvažiavimas peržvelgė praė-
jusį metų darbus ir apyskaitas.
Išvestieji skaičiai parodė orga-
nizacijos turto padidėjimą ir jos
tikrą stiprėjimą. Svarstyta
centro namų įsigijimas New Yor-
ke, Nors SLA New Yorke turi
savo namus, tačiau jie jau seni,
o svarbiausiai gana ankšti. To-
dėl tyrinėjama naujų namų įsigi-
jimo galimybės. Tokie namai
būtų skirti ne tik SLA centrui,
bet ir visuomenės kultūriniam
reikalams. Šiam sumanymui yra
pilnas pritarimas, tačiau galuti-
nas sprendimas galės būti pada-
rytas tik tada, kai klausimas
bus vispusiškai ištirtas. Aps-
varstyta SLA istorijos parašy-
mas ir jos išleidimas. Tiesa,
Susivienijimas jau yra išleidęs
savo istoriją, kuri apima organi-
zacijos veiklos laikotarpį nuo
1886 iki 1916 m. Paskutiniųjų
50 metų veikla dar neaprašyta,
o per tą laiką yra atlikta tikrai
gražių darbų ir jau laikas juos
įamžinti į organizacijos istoriją.
Todėl klausimas gyvildenamas ir
svarstomas. Juo pasisakyti yra
pakviestas ir SLA kuopos.

Keletą dienų trukusiame suva-
žiavime daugiausia buvo svars-
tyta grynai organizaciniai ir na-
rių reikalai. Suvažiavimui pirmi-
ninkavo prez. Povilas P. Dargis,
dalyvavo -- vicepirm. S. Gegu-
žis, sekretorė B. Pivaronienė,
išdininkė N. Gugienė, išdo glo-
bėjai -- E. Mikuziūtė ir adv.
S. Bredes bei daktaras kvotė-
jas dr. S. Biežis. Kai kuriuose

posėdžiuose taip pat dalyvavo
Kontrolės Komisijos narys A.
S. Trečiokas ir Tėvynės red.
A. Sodaitis.

Susivienijimas artėja prie savo
80 metų sukakties. Tenka džiaug-
tis, kad šioji senųjų ateivių su-
kurta organizacija ne tik išsilaikė,
bet sugebėjo atsistoti ant
tvirtų pagrindų. Ji apjungia tūk-
stančius įvairių įsitikinimų lietu-
vius tautiniam ir kultūriniam
darbams, o kartu jiems teikia
ir apčiuopiamą naudą. Šiandien
Susivienijimo rūpestis, būtent -
suteikti į savo eiles daugiau lie-
tuvių. Atsižvelgiant į organiza-
cijos paskirtį ir jos patriotinius
darbus, visi turėtumėm jausti
didesnę pareigą paremti Susi-
vienijimą, įstojant į jį nariais.

V. V.

SŪNUS 'KALTINA' TĖVUS

Labai simpatiška, tyli ir darb-
ti p.p. Kuzmų šeima, kuri nuo
1949 m. gyvena Londone, Kana-
doje, visai nelauktai pateko į so-
vietinę ir Kanados spaudą.

Pradžią tam tur būt davė Za-
rasuose išėnantis laikraštukas,
1964. XII. 31 patalpinęs neva p.p.
Kuzmų sūnaus Algimanto, dir-
bančio Zarasų rajono Žukdiškių
kolūkyje, "atvirą" laišką. Tame
laiške sūnus "kaltina" tėvus, 1944
metų vasarą pabėgusius su hitle-
rininkais ir palikusius savo tris
mažamečius vaikus.

Š.m. vasario mėn. viduryje
okupuotos Lietuvos "Tiesoje" iš-
dygo apie tai jaudinkas straips-
nis, kur tvirtinama, kad "Tarybų
valdžia esanti kilni ir humaniš-
ka. Ji išauginusi paliktus vaikus
ir leidusi jiems patiems nuspręs-
ti tolimesnę savo gyvenimą. Jie
esą laimingi ir nenorį vykti Ka-
nadon pas savo tėvus... Jų, gir-
di, nevilioja limuzinas ir dvi-
aukščiai tėvų namai.

Pagaliau ši "žinia" pateko į
Sov. Rusijos organą "Izvestija",

o per tai -- į Kanados - Toronto
didįjį dienraštį -- "The Tele-
gram", kurio korespondentas re-
ziduojąs Maskvoje. Dabar jau
tvirtina, kad "Sovietų S-gos pi-
liečiai atsisako savo tėvų Kana-
doje"...

Mums tur būt bus įdomi tikro-
ji padėtis. Štai ji:

Londoniška p.p. Kuzmos 1944
metų vasarą, artėjančio vokiečių
- rusų fronto akivaizdoje, nuvežė
savo mažamečius vaikus pas p.
Kuzmienės motiną, nes kaĩmo ap-
linkumoje buvę vaikams saugiau.
Bet frontas rytų Lietuvoje pa-
lūžęs taip greitai, kad vaikai su
seneliais taip pat turėję pasi-
traukti kitur. Šeima liko perskiri-
ta. Kuzmos savo vaikų, ten kur
tikėjosi juos sutikti, nerado ir
turėję fronto stumiami atsidur-
ti Vokietijoje, o 1949 metais --
Kanadoje. Ilgai užtrukę, kol tė-
vai užmezgė ryšį su savo vaikais,
bet jauniausias sūnelis buvęs jau
mirus. Tėvai vaikams siuntę vi-
są galimą paramą siuntinėliais.
Pagaliau 1956 m. per Sov. Rusi-
jos ambasadą Kanadoje jie pa-
prašė išleisti vaikus Kanadon ir
tuo sujungti nelaimingai išskir-
tą šeimą. Atsakyta, kad sūnus ne-
galis atvykti dėl karinės prievo-
lės, o dukteriai, jei ji norėsianti,
esanti galimybė su tėvais susi-
jungti. Bet visgi atvykimo reika-
las neįdėjo iš vietos, 1959 m.,
kaip tvirtina torontišks "The Te-
legram" korespondentas, sūnus
Algimantas, matyt jau karinę prie-
volę atlikęs, Kanados ambasados
Maskvoje paprašęs vizos atvykti
mum į Kanadą. Viza buvusi duota
su sąlyga, jei ji išleisianti Sov.
Rusija. Bet išvykimo klausimas
vėl paskendo... tyloje.

Tik š.m. sausio 22 d. tėvai,
gavę Zarasų laikraščuko iškar-
pą, kur buvęs jau minėtas sū-
naus "atviras" laiškas (nors at-
sijustas kažkoldo anonimo, ne sū-
naus). Tėvai, tuoj susirūšę su sū-
numi, gavę atsakymą: "Tikėsite
man ar ne, aš laikraštini nieko ne-
rašiau. Buvau pakalbintas tik ko-
respondento. Jam atsakiau, kad
man nėra bloga Lietuvoje, bet vis-
gi norėčiau vykti Kanadon..."

Netrukus (vasario mėn. paba-
igoje) Kuzmas aplankė Toronto
The Telegram ir Londono Free
Press korespondentai, ir patyrę
visą tiesą, išsamiai aprašė nelai-
mingai išskirtos šeimos pastan-
gą susijungti. P. Kuzmos kores-
pondentams kategoriškai paneigė
jiems primetamus -- sovietiškos
spaudos išgalvotus "ryšius" su
hitlerininkais.

Liudas Damulis

MEČYS ŠIMKUS,
teisininkas, tiksliai,
gerai ir greitai už-
pildo įvairius IN-
COME TAX pa-
reiškimus. Kreip-
tis:

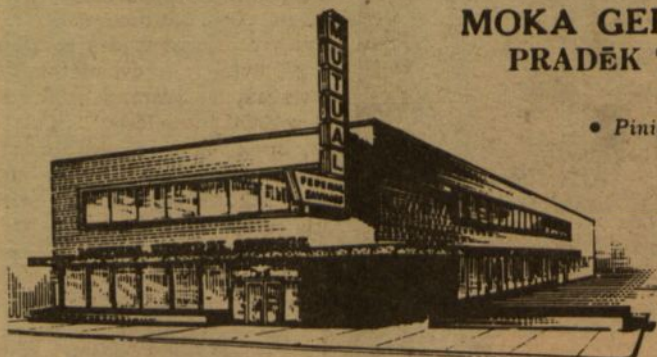
**ŠIMKUS REAL
ESTATE
4259 South
Maplewood Ave
Chicago, Ill.
CL 4-7450
arba
YA 7-2046**

Instrumentų trj: Joseph Conte -- smulkas, Frank Marinacci -- klarnetas ir Ivan Waldbauer --
piano, išpildant K.V. Banaičio kūrinius Carnegie Recital Hall, New Yorke kovo 7 d.

PLANINGAS TAUPYMAS

**MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!**

• Pinigų taupymui nereikia važinėti,
juos galite atsiųsti paštu, nes
mes apmokam visas pašto
persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividen-
das 4 1/2% išmoka-
mas du kart per
metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

Apie du kukaliu rugiuose

"Dievo sutemose" autorius St. Yla savo veiklą angliškąje paantraštėje vadina "Psychological Analysis of Religious Crisis and Conversion in the Lives of the Lithuanian Intelligentsia". Kun. Pr. Gaida savo įvade daugiau patikslina, pridėdamas, kad čia esą atvaizduoti autoriaus ilgus metus stebėtieji "dvasinio lietuvių gyvenimo bangavimai" ryškesnių mūsų asmenybių "dvasiniai lūžiai", tyloje gėlmėje slėpėjusi "dvasinė kova"...

Tatui be abejo yra gražūs užmojai, labai svarbūs objektai tyrinėti ne tik religijai, bet ir kultūrai. Jie tikrai turi įdomios ir svarios kultūrinės vertės. Dėl to praėjusį kartą aš taip ir džiaugiausi autoriaus sumanymu ir sveikinau jį, padarius apčiuopiamą pradžią.

Bet tuo pačiu metu reikia paklausti: kaip mūsų tyrinėtojai, medžiagos ir faktų rinkėjai tasai geras sumanymas pavyko?

Kiekviena pradžia yra sunki, ir todėl gal nieko per daug neįskaudinsiu iš karto pasakydamas savo įspūdį, kad didysis ir įdomusis uždavinsis autoriui dar nepavyko išspręsti. Man net atrodo, kad šią studiją pavadinoti "psichologine analize" irgi būtų kiek per daug. Analizė ji dar nėra, o gal tik bandymas, tik mėginimas, tik gerbtinas užmojis žalią medžiagą analizuoti vienu kitu, ypač religiniu aspektu. Taigi, būtų buvę žymiai tiksliau juos pavadinti dar ne analizės, bet essay ar kaip nors panašiai, kukliau.

Knyga parašyta gyvai, vaizdingai, skaitosi lengvai, vietomis tarsi koks apsakymas. Tad formos požiūriu gal būtų galima ją pavadinti aiškiau ir ne be talento literatūrinio essay. Bet kaip tik patsai silpniausias būtų mokslinis ir dokumentacinis josios aspektas, - tie, anot Pr. Gaidos, "konkrečiai faktai", neabejotini, objektyvūs, neginčytini įrodymai.

Skaitydami Ylos knygą, mes esame priversti daugiausia tik juo pasitiktė ir tikėti, kad viskas yra "konkrečiai faktai" ir neginčytina tiesa, ką jisai pateikia, kaip jis mano, samprotauja, prileidžia ar spėlioja, ką jis yra iš kitų girdėjęs, iš artimų liudininkų ar tik šiaip mūsų konvertitų pažįstamų... Jeigu negalima surasti nieko geresnio ir apčiuopiamiau dokumentuoti, tai iš bėdos tenka naudotis ir tokiais daviniais. Tik jie mokslinei analizei yra ne pagrindiniai, o antraeiliai ar trečiaeiliai duomenys, net jeigu ta analizė būtų ir psichologinė.

Tiesa, surinkti daug objektivių, bešališkų ir nenuginčijamų duomenų yra labai sunku, jeigu jų nėra išlikę ir kai tatui lietė tokius labai intymius ir turgavietėn ne dažno nešamus religinius jausmus, svyravimus, abejotimus ar lūžius. Be to, lietuviai, net ir rašytojai, nemėgdavo daug

ko smulkiai aprašyti iš savo gyvenimo, o ir mūsų kronikininkų veiklumas šiuo atžvilgiu nebuvo pagirtinas. Gi įvairių privatinų archyvų rinkimas ir išlaikymas buvo retas dalykas ir dviejų didžiųjų karų pasėkoje daugelio jų likimas buvo katastrofiškas.

Tad autoriui negalėtume ir statyti griežtų reikalavimų, šiaip jau privalomų kiekvienam mokslo darbu (analysis), nes esamomis sąlygomis tati gal ir taip jam buvo aukščiau jėgų. Ir todėl, sumenkindamas savo įdomaus veikalo smogiantį pajėgumą, jis pasiileka stiprus įtikinimus tik tada ir ten, kur jam skaitytojas iš anksto bus pasiruošęs ar apsisprendęs tikėti. Gi nors kiek abejonjančiam, jis nieko daug neįrodys, arba geriausiu atveju įrodys tiek, kiek novelių rašytojas įrodo ir tikina savo skaitytoją "konkrečiais faktais".

Negalėčiau nutylėti ir antrojo šios knygos kokybinio trūkumo, kuris "psichologinei analizei" gal būtų net rimtesnis už pirmąjį. Nelaimai, ji dar pabrėžia savo perstiprintam įvade kun. Gaida, pristatydama Ylos "kruopščiai surinktą medžiagą", kaip lietuviškų asmenybių "dvasinių kovų" ir "dvasinių lūžių" paveikslus. Prileidžiu ir manau, ir vieną kitą atvejį žinau, kur religinėje plotmėje lietuvių inteligentijos atstovai yra išgyvenę didelių dvasinių kovų, tragiškų, dramatiškų, bent labai ryškių lūžių tai į vieną tai į kitą pusę. Deja, to gilaus dramatiškumo ir stambių kovų nekažkiek matyti Ylos veikale arba bent pagal jo surinktą medžiagą jam nepavyko jos vaizdingai ir ryškiai aprašyti.

Gal daugiausia dramatiškumo, konfliktų ir kontrastų galėtų būti nebet komunisto K. Vidiko "lūžiuose" ir dvasinėse kovose. Jaunystėje klierikas, vėliau ligus metus ateistas ir komunistas, sensant, o ypač prieš mirtį jis vėl karštai sukatalikėjo. Kiti pavelskai pilkesni ir be didelio dramatiškumo, net visai be stambesnių dvasios kovų, kurių tie asmenys gal ir turėjo, bet Yla jų giliau nepavaizdavo.

Mat, jo veikalo vyraujanti gaida yra ta, kad va gyveno vyrai, jie kartais jaunystėje nutoldavo nuo Dievo ir Bažnyčios, kartais prieš ją pasisakydavo, šiek tiek iškrypėdavo, pamaištaudavo, nepaklusniaudavo, nebeidavo išpažinties ir kartais poterių nebekalbėdavo, bet vėliau apsiraminavo, ieškodavo kelio atgal, senatvėje griebdavosi už rožinio, pasižaukėdavo kuniga, arba dar dažniau jų žmonos ar kiti artimieji pašaukdavo, konvertitas priėdavo išpažinties, ir viskas baigdavosi ko gražiausiai.

Gal tie asmenys tikrai turėjo didelių dvasinių kovų ir lūžių, bet kad Yla lyg pats juos užtrina, neišryškina, neduoda reikšmingų faktų jiems aprašyti, arba jo "kruopščiai surinkta medžiaga" tam nepateikia medžiagos.

BRONYS RAILA

Kai kurių asmenų aprašytos dvasinės istorijos iš viso net nedėrėjo dėti tokios specialios paskirties knyga, nes tie asmenys čia patenka visai ne į savo kompiją. Pavyzdžiui, neišku ir nesuprantama, kodėl į dieviškai aptemusių bendruomenę turėjo būti įjungtas prezidentas Antanas Smetona, kuris per visą gyvenimą buvo giliai tikintis žmogus, katalikas, gi stinaus liudijimu, net konservatyvus katalikas, šia prasme jokių prieštarų dvasinių kovų ir lūžių neišgyvenęs (bent nei autorius, nei jo liudytojas jų nepateikia)?

Kodėl čia pateko prof. Julius Gradvogkas, kuris jaunystėje pats labai norėjo mokytis kunigu (tik tėvas neleido, svajodamas kada nors susilaukti anūku) ir senatvėje dar galėjosi, kad tai jam nepavyko, - ir kuris visą savo amžių jautėsi kataliku? Artikdėl to, kad jis kai kuriuo laikotarpiu yra buvęs, jo žodžiais tarant, "nepraktikuojančiu kataliku", ir per nesusipratimą ir veik prieš jo norą kurį laiką sutikęs padėti socialdemokratų partijos nariu, iš kurios paskui greit išstojo? Ar gal dėl to, kad buvo vedęs žmoną stačiatikių bažnyčioje ir vėliau, kaip geras katalikas, norėjo santuokos aktą pakartoti katalikų bažnyčioje? Jam asmeniškai šie "lūžiai" ir "svyravimai" gal buvo ir labai jautrūs, bet jie nėra nei la-

bai gilūs, nei didžiai įdomūs psichologinėje analizėje, kurią autorius čia mėgina atkurti iš žmonių ir... kadais Lietuvoje girdėtų pasakojimų.

Dar mažiau suprasčiau, kodėl į tos paskirties knygą turėjo patekti ir poetas Jurgis Baltrušaitis, kurio kovų ir lūžių autorius visai nevaizduoja? Gi teisingu Ylos apibūdinimu, Baltrušaitis pažinros net į meną buvo religiškos, o J. Aisčio berods ne mažiau teisingu pastebėjimu, jis buvęs daugiau negu tikintis katalikas, nes buvęs "dargi net mistikas". Argi tik dėl to, kad savo poezijoje tiek išdainavęs savo mistinį religingumą, jis vis dėlto žmonos liudijimu, nebuvęs davatka ir net oficialiai nepamaldus? Negi visų religinių apeigų butaforijos nepraktikavimas irgi jau reikštų "Dievo sutemas"? Ir ar tik dėlto Jurgis įtrauktas į "parmazonų" litaniją, kad jis kitiems savo laikų "liberalams" sudaro kontrastą? Tuo atveju labiau vertėtų jo palikti jį kun. J. Prunskui, kuris savo knygoje daugumos balsavimo būdu mokėtų panaudoti ir "Ašarų vainiko" autoriaus balsą įrodyti tai, kas reikia.

Šie du trūkumai, it kukaliai rugiuose, man krito akin per visą Ylos knygą. Linkėčiau, kad vėlesnėse "sutemų" veikalo laidose jam pasisektų juos išrauti, surinkti daugiau tikrai konkrečių ir rimtų faktų, kovas ir lūžius atvaizduoti su ryškesniu ir įtikinamu dramatiškumu, - ir aptarti klausimus ne tik polemikiškai ar beletristiškai, bet ir moksliškai, kaip to reikalaujant net ir psichologinės analizės metodus.

Dr. J. Deveikės mirtis - didelis nuostolis mūsų tautai

Stepas Vyckintas

Iš Paryžiaus atėjo liūdna žinia, kad ten mirė žinoma visuomenės veikėja, žurnalistė ir mokslininkė dr. Jonė Deveikė. Man ypatingai skaudi žinia, nes su velione teko kartu studijuoti, kartu dirbti įvairiose tautinėse, kultūrinėse ir politinėse organizacijose.

Jonė Deveikė gimė 1907 m. vasario 13 d. Raguvoje. Jos tėvai buvo turtingi ir įtakingi prekybininkai, išsikūrę Ukmergėje. Čia ji ir mokėsi gimnazijoje, kurią baigusį įstojo į Kauno universitetą, humanitarinių mokslų fakultetą, istorijos skyrių. Iš universiteto laikų ją prisimenu kaip vieną iš energingiausių ir uoliausių studentų. Ji nesirūpino, kaip kitos kai kurios studentės, greit ištektė, bet veržėsi vis plačiau ir giliau į mokslą. Jos draugai buvo ne studentai, o profesoriai. Ją vis matydavai tai su vienu, tai su kitu profesoriumi bekonferuojančiai. Voldemaras, Jonynas, Karsavinas, Vaižgantas iš tolo stebindami atrodė, kad yra jos tikri draugai. Ji nepasitenkino vien tik istorijos mokslais, bet studijavo ir teisių skyrių. 1932 m. ji baigė universitetą ir įsigijo du diplomus: humanitarinių mokslų fakulteto, istorijos sky-

riaus ir teisių fakulteto. Bet ir tai jos nepatenkino, 1932-33 m. ji lankė Ecole des Chartes, Paryžiuje ji įsigijo bene du doktoratus. Ji čia buvo prancūzų mokslininkų žinoma kaip tarptautinė istorikė mokslininkė. Moksline istorinę medžiagą ji rinko ir tyrinėjo visur: Lietuvoje, Lenkijoje, Paryžiuje, Romoje, Muenchene, Heidelberge, Londone etc. Pastaruoju metu ji dirbo Paryžiuje mokslinį darbą: ruošė Lietuvos Statuto vertimus į prancūzų, lietuvių kalbą ir studijas apie statutą. Svaajo greitu laiku savo veikalus išleisti, bet perankstyva mirtis jos planus suardė.

Daktarė Jonė Deveikė buvo visuomenininkės moters tipas. Ji visur dalyvavo, kur tik lietuviški interesai ją šaukė. Jau studijų laikais ji pasižymėjo aktyvizmu. Ji buvo viena iš Filiae Lithuaniae, 1928 m. ji buvo šios studentų korporacijos vicepirminkė. Ji ir liko ištikima Lietuvos duktė - filija. Vėliau ji veikė "Aukštąjį mokslo baigusiu moterų sąjunga". 1934 m. Klaipėdoje ji įsteigė Moterų sąjungą. 1940 m. ji suorganizavo Vilniuje Filiae Lithuaniae Filisterių Sąjungą. Prancūzijoje ir Vokietijoje tremties metais ji aktyviai dalyvavo bendruomeninėje veikloje. 1959 m. ji buvo išrinkta Vokietijos Lietuvių bendruomenės Tarybos nariu. Tais pačiais metais Vokietijos Krašto Tarybos ji buvo išrinkta Garbės Teismo pirmininke. 1962 m. jai buvo sukludyta kandidatuoti į Tarybą, tačiau ji liki mirties domėjosi ir sirgo Vokietijos Lietuvių bendruomenės ir Vasario 16 gimnazijos rūpesčiais.

Kurį laiką dr. J. Deveikė buvo pedagogė, 1941-44 m. ji dėstė istoriją ir teisių mokslą Kauno mokytojų seminarijoje. 1958-60 m. ji mokytojavo L. Vasario 16 gimnazijoje ir dėstė Lietuvos istoriją. Pažymėtina, kad ji į pamokas važinėjo iš Paryžiaus į Vokietiją ir neėmė jokio atlyginimo, gaudama tik faktines kelionių ir pragyvenimo išlaidas. Besimokančio jaunimo ji buvo labai mylima, nes ji kiekvienam jaunuoliui ir jaunuolei troško tik gera. Visa širdimi mylėjo jaunimą ir skatino vis labiau ir labiau selekti mokslo aukštybių ir gilybių. Ypač rūpinosi jaunimo lietuviškumo nuoširdumu ir taurumu. Tai buvo Adomo Mickevičiaus moters tipas: turėjo gerą širdį ir kitus veiklę į širdis ir į sąžinę.

Dr. J. Deveikė buvo žinoma ir kaip žurnalistė. Nuo 1947 m. ji

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

PRIEŠ 30 AR DAUGIAU METŲ per Lietuvos laikraščių pirmuosius puslapius numirgėjo latvių lakūno Cukuro vardas: jis buvo iškiles į kelionę vienviečių lėktuvu skersai ar išilgai Europą ar dar kažkur. Kelionę pradėjęs iš Latvijos, visų pirma, aišku, skrido per Lietuvą. Mūsų ano meto lakūnai, turbūt, tiksliau atsimena, ar jis Lietuvą tada tik perskrido, ar gal net buvo ir nusileidęs Kaune. Kiekvienu atveju, Lietuvoje Cukurs pagarsėjo, kaip įžymus latvių lakūnas ir konstruktorius, maždaug mūsų Dariaus ir Gustaičio jungtinis latviškas atitikmuo. Bet jisai buvęs dar ir kitų kaulkurių mūsiškių karinių lėktuvų atitikmuo. Jis buvęs politikuojęs karininkas, veržlus politikuoti ne tik karinė, bet net ir pilietinės drausmės ribose netelpančiais pasireiškimais. Sukėjęs "perkankryžininkų" ar panašių Latvijos kraštinės (kaip dabar sakoma, ekstremistinės), už Ulmanį dešinėsnės dešinės sąjūdžiuose. Turbūt daugiausia dėl tos priežasties Cukurs Ulmanio laikais buvo atleistas iš kariuomenės ir plačiau pagarsėjo jau kaip civilinis lakūnas, -- pagarsėjo už Latvijos ribų bene skambiau, negu pačioje Latvijoje.

Dabar Cukuro vardas vėl švystelėjo spaudoje -- didžiojo tarptautinio spaudoj -- ir net gal ryškiau, negu ano skridimo metu, tik nebe dėl skridimo. Associated Press agentūra Bonnoje, Vokietijoje, gavo pranešimą "nuo ty, kurie niekad negalės užmiršti", jog Hermanas-Albertas Cukurs vasario 23 dieną buvo teistas, pasmerkimas mirti ir sprendimas esąs įvykdytas: jo kūnas esąs ten ir ten, Montevideo, Urugvajui.

Agentūra pradžioje pranešimą palaikė tik išdaiga ir išmetė. Bet pranešėjai telefonu teiravosi, ar pranešimas gautas, o gavę atsakymą, kad jis neišslystas į Montevideo, atsiuntė antrą pranešimą. Tada jis buvo perduotas į Montevideo ir policija nurodymame name ištikrųjų rado Cukuro lavoną, peršautą keliomis kulkomis, sutriuškinta galva, įdėtą į didžiulę keliolinę dėžę. Prie kūno buvo prisegtas raštas anglų kalba, kuriame esą surašyti kaltinimai Cukurui.

Cukurą "nuteisė" ir nužudė slapas žydų "teismas", kaltinęs jį dalyvavusį 32,000 žydų nužudyme Rygoje. Tokie kaltinimai Cukurui buvo keliama jau Nuernbergo teismuose, bet ar dėl įrodymų stokos, ar dėl to, kad Cukurs tada jau buvo išvykęs Brazilijon, bylos nebuvo. Pastaruoju laiku Cukurs gyveno Sao Paulo, Brazilijoje ir ten turėjo taksi-automobilių įmonę. Buvo 64 metų amžiaus, 1960 metais, kai buvo pagrobtas ir vėliau Izraelyje teisiamas Eichmanas, Cukurs prašęs brazilų policijos apsaugos nuo panašaus pasikesinimo prieš jį. Žydų organizacijos kels kart reikalavę ištremti Cukurą iš Brazilijos, bet tam nebuve rasta pagrindo. Negirdėt, kad bolševikai Rygoje būtų kaltinę ar "teisę" Cukurą, nors ir Latvijoje, kaip ir Lietuvoje, buvo tokių bylių, dažniausia tik vienašališkais "Hudjimais" bei gandai.

Latviai išviliojo nežino nieko tikra, ar žydų kaltinimai prieš Cukurą pagrįsti. Tik, prisimindami senus laikus, kairieji mano, jog pagal savo būdą ir nusiteikimus, jisai gal ir galėjo neiškęsti "nepriklausę nagų" ten, kur buvo progą "radikaliai veikti". Bet ar ištikrųjų neiškentė, patikrintų duomenų nėra.

Politinės ar rasinės žudynės yra didis ir baustinas nusikaltimas, nepaisant kur ar kieno padarytas. Deja, daugumas taip nusikaltusiųjų tebėra nenubausti. Daugumai netgi kaltinimai rimtai nepareikšti. Matom, kad daugumas jų tikrai bus išvengę bausmės. Ypač tie, kurie tebeturi galimybę liki šiai dienai savo nusikaltimus nekludomi tęsti. Nukentėjusiems ar jų artimiesiems itin skaudu tai matyti, itin neįmanoma užmiršti. Tačiau "Lyncho" ar kitoki savavališki "teismai" ne tik spėjamiems, ne tik tariamiems, bet ir tikriems nusikaltėliams bausti irgi visose civilizuotose visuomenėse yra atmesti ir pasmerkti, kaip didi, nepakeičini, baustini nusikaltimai. Urugvajaus ir kitų kraštų policijos ieško Cukuro "teisėjų" (vieną įtariamą jau esą suradę). Buvo ar nebuvo Cukuras kaltas, ir įgalioti ar neįgalioti žydų vardu veikti buvo tie "teisėjai", vistiek žydams tas jų veiksmas bus padaręs daugiau bloga, negu bus jiems gera iš to pagrįsto ar nepagrįsto keršto "saldumo".

buvo Tarptautinės žurnalistų sąjungos narys. Ji rašė ne tik lietuvių, bet ir į prancūzų ir kitų tautų spaudą. Jos straipsniai ir recenzijos mūsų spaudoje dvelkė nuoširdumu, giliu įsijautimu į dalyką ir gilia meilietiesai ir kultūrai. Ji nekenė veldmainių, Moljer turtiųjų, pseudo - mokslininkų ir karjeristų. Todėl ne visiems jos publicistika ar kritika buvo maloni. Ji buvo Vaižganto dvasios ir prancūzų mokyklos žurnalistė. Deimantų kūrė ir tiesos ieškojimas kartu tryško iš jos plunksnos, prisigėrusios prancūziško esprit. Ji bendradarbiavo Lietuvos Aido, Vaire, Teisėje, Trimite, Laisvojoje Lietuvoje, Dirvoje ir kt.

Tikrasis Dr. Deveikės pašaukimas buvo mokslas. Lietuvos istorija ir mūsų teisės istorija buvo jos tyrimo plotai. Daugelyje tarptautinių mokslo kongresų po-

sėdžių ji skaitė pranešimus apie 1447 m. Kazimiero privilegijų svarbą, apie XVI a. bajorų sunykimą, Krėvės aktą. Ji išspausdino The Lithuanian Diarchies (Slavonic Review 1950), The Legal Aspect of Last Conversion in Europe 1952 et. Daugelis jos mokslo darbų liko rankraščiųuose.

Negailėstinga vėžio liga peranksti pakirto šią didelę asmenybę, tikrąją Lietuvos dukrą, kuri Lietuvą mylėjo labiau už save pačią.

Reikšdamas nuoširdžiausią užuojautą savo, žemos ir visų bičiulių vardu Jos mylimai Motinai, broliams, giminėms ir artimiesiems, su širdies skausmu išgyvenu šį didelį nuostolį mūsų mokslui ir mūsų tautai.

Tebūnie Tau, ištikimoji Lietuvos dukra, lengva Prancūzijos laisvės ir žmoniškumo krašto žemelė.

Krėvės veikalo ištraukos iš "Dangaus ir žemės stūnų", "Šartūno", ir "Raganiaus" bus vaidinamos kovo 20 d. Šv. Trejybės parapijos salėje Newark, N.J., balandžio 3 - Franklin K. Lane aukštesniosios mokyklos salėje Brooklyn, Vaidinimą globoja Balfas. Nuotraukoj K. Vasilauskas, L. Karmazinas, V. Vailukas, V. Abromaitis, E. Llogys ir E. Ošlapienė repetuoja "Dangaus ir žemės stūnų".

A. Eidukevičiaus nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

ALT S-GOS DETROITO
SKYRIAUS VEIKLA

Turėjau malonumo dalyvauti skyriaus valdybos posėdyje, kuris įvyko kovo 7 d. pirmininko inž. J. Gaižūčio būte. Šiame posėdyje v-ba paskyrė auką Lituanus žurnalui ir Vasario 16 gimnazijai paremti, L.N. Talkai ir Balfui.

Buvo svarstyta Dirvos aukstinio jubiliejaus paminėjimo reikalai. Kadangi toks neeilinis minėjimas reikalauja tinkamo pasiruošimo, numatoma daryti gegužės mėnesį, kada JAV LB skelbia spaudos mėnesių.

Dirvos 50 metų gyvenimas ir jos veikla -- atseit jos įnašas Lietuvui tautinį gyvenimą -- buvo ir yra didelis ir todėl tą spaudos gyvenimą ir jos vargus pagražinti, atskleisti ir perteikti jaunajai kartai yra labai prasminga.

Skyriaus Valdyba svarstė V. Kasiulio meno parodos rengimą. Detroito visuomenė, V. Kasiulis savo meno kūriniais yra užkariavęs Paryžių. Jo paveiksai graibstomi labai greitai. Štai Clevelande surengtoje V. Kasiulio parodoje pirmą dieną buvo parduoti 23 paveiksai. Pirkėjai žino, kad žymaus dailininko kūriniai turi vertę ir todėl jie grobstomi.

Skyrius yra gyvas savo veikla, ją nukreipiant lietuvių kultūriniais keliais.

Kas gi lieka sk. nariams daryti? Atsakymas -- paremti valdybos darbus, planus ir patiemis aktyviai įsijungti į tautinį, kultūrinį darbą. Buvo keliamos mintys, kad švęsdami Dirvos 50 metų jubiliejų, kiekvienas Tautinės S-gos narys įstotų Vilties d-jon, o esamieji nariai savo įnašus padidintų bent iki šimtinių. Jei seniau atvykusieji sugebėjo Dirvą įkurti, ją išugdyti ir paleisti gyvenimui, tai mums tokį jų žygį reikia ne tik užgirti, bet tinkamai paremti, kad Dirva sulauktų ne tik deimantinio jubiliejaus, bet švęstų šimtmečius. Įstojimas ar įnašų padidinimas Vilties drau-

gijai būtų pats reikšmingiausias Dirvos aukstinio jubiliejaus pagerbimas ir kartu pagerbimas tų asmenų, kurie ją įkūrė, ją puoselėjo, ją redagavo, straipsnius rašė ir svarbiausia, ją išsilatkyti aukojo šimtines, kurios tuo metu buvo sunkiai uždirbamos, bet lengvai duodamos. Vilties draugijon stoti kviečiami ne tik skyriaus ar sąjungos nariai, bet taip pat ir Dirvos skaitytojai, bičiuliai. Įstodami nariais mes paremsime didelį, lietuvišką kultūros darbą.

Šiandien Dirva yra vienas iš pagrindinių laikraščių lietuvių visuomenėje.

Skyriaus v-ba kviečia skyriaus narius, Dirvos bičiulius šia proga paremti Dirvos leidimą, įstojant į Vilties draugiją nariais, ją prenumuojant ir paskatinant kaimynus. Toks valdybos paguldymas. Buvo malonu, kad valdyba jaučia dienos pulsą ir kviečia ją numatyti darbus paremti ir eiti lietuvių tautinui - kultūrinui - bendruomeninui bei šalpos keliu. (pd)

JAUNIMO TALENTŲ PASIRODYMAS

LB Detroito Lituanistinę šeštadienį mokykla ruošia savo mokykliniam jaunimui talentų pasirodymą, kuris įvyks balandžio mėn. 25 d. sekmadienį 3 val. p.p. Lietuvių Namuose. Tame pasirodyme gali dalyvauti visi mokiniai, kurie užsiregistravo pas savo skyrių mokytojus iki kovo mėn. 20 d. Pasirodantieji bus komisijos patikrinti, kad pats pasirodymas būtų sėkmingas ir vertingas. Pasirodymo programinius reikalus tvarko komisija, sudaryta iš mokytojų, o tikinius reikalus tvarko tėvų komitetas.

Mokinių tėvai prašomi savo vaikus paskatinti tame mokyklos parengime dalyvauti, nes vaikams tai vienintelė proga savo talentus pademonstruoti scenoje lietuvių tarpe. Šia išimtiną proga gali pasinaudoti tik mokyklą lankantis jaunimas. Visi, kurie valdo muzikos instrumentą, yra

pažengę šokio mene ar turi sugebėjimą gražiai ir efektingai lietuviškai kalbėti, skaityti ar deklamuoti, prašomi nedelsiant pasisakyti savo mokytoji. Kiek žinoma, Detroitas panašaus jaunimo pasirodymo dar nėra turėjęs, taigi ir visuomenė būtų įdomu visa tai pamatyti. Tuo pasirodymu mokykla siekia užmegzti glaudesnę ryšį tarp suaugusių ir mūsų augančio mokyklinio jaunimo, kad jie pasijustų savėni lietuviškoje aplinkumoje, ją daugiau pamėgtų ir jos labiau norėtų, negu amerikietiškos.

Mokinių tėvai ir visuomenė prašoma į tai pažūrėti su rimtimi ir su pareigos jausmu, kad mūsų jaunųjų talentų pasirodymas būtų graži pradžia ir tolimiesiems vertingo pobūdžio pasirodymams.

Mokyklos Vedėjas

MOKESTIS UŽ MOKSLĄ

Dar yra tėvų, kurie neatliko savo pareigos iki šiolei, nors jau daug kartų tuo reikalu buvo rašyta ir kalbėta. Yra ir tokių, kurie susimokėjo tik 20 dol. už mokslą. Tėvų susirinkimo nutarimu už šiuos mokslo metus mokes- tis yra \$25.

Tėvų Komitetas

• **Juliaus Kaupo minėjimas** įvyksta kovo mėn. 21 d., 3 val. p. p. Lietuvių namų didžioje salėje. Pakviestas pagrindiniu kalbėtoju poetas dr. Henrikas Nagys, iš Montrelio, kuris apžvelgs velionio asmenį ir jo kūrybą. Moderatorius -- dr. Vyt. Majauskas.

SUDARYTA VADOVĖLIŲ TIKRINIMO KOMISIJA

Jau kiek anksčiau buvo skelbta, kad mokytojas Stasys Sližys JAV LB švietimo Tarybos yra paskirtas vadovėlių tikrinimo komisijos pirmininku. Kovo 6 d., Stasio Sližio iniciatyva sudaryta Vadovėlių tikrinimo komisija šios sudėties: Br. Beržanskienė, Kr. Daugvydienė, Stef. Kaunelienė (sekretorė), Vital. Keblienė ir Jūratė Pečiūrienė. (V. Sm.)

CHICAGO

* **LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS** Chicago Klubas susirinkime, įvykusiame kovo 7 d. pas O. Liorentienę, buvo išrinkta valdyba, kuri pasiskirstė pareigomis sekančiai: pirm. M. Kriaučiūnienė, I vicepirm. E. Kučiūnienė, sekret. O. Liorentienė, išd. M. Peteraitienė, spaudos atstov. ir II vicepirm. Z. Juškevičienė, kandidatė J. Gaudušiėnė, Revizijos kom. O. Krikščionienė, J. Bulotienė ir E. Vainaitė. M. P-ė

KEARNY

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS PAMINĖJIMAS

Vasario 16-sios minėjimas, ruoštas LB Kearny - Harrison apylinkės ir lietuvių parapijos naujojo klebono, sekmadienį, vasario 14, praėjo labai sėkmingai.

Šventė pradėta pamaldomis 3 val. popiet Sopulingos Dievo Motinos lietuvių parapijos bažnyčioje, kur dalyvavo neįprastai daug žmonių, buvo atvykusių net iš tolimųjų apylinkių.

Pamaldos atlaikytos už kenčiančią Lietuvą ir žuvusius jos patriotus ir kenčiančius ištrėmė - Sibire, Svecias iš New Yorko, kun. A. Kardas pasakė pritaikintą pamokslą. Prie lietuviško kryžiaus šventoriuje padėtas vainikas.

Po pamaldų minėjimo programa įvyko parapijos salėje. Salė išpuošta, scena -- specialiai dekoruota lietuviškais simboliais. Salėje ta proga įvyko dail. P. Jurkaus paveikslų paroda.

Programai vadovavo klebonas kun. J. Šernas. Turtingas kalbas pasakė lietuvis adv. J. Salvest, miesto tarybos narys Petras Velevas, burmistras Healy, (visi kalbėjo angliskai) ir lietuviškai. Svecias iš New Yorko Kipras Bielinis. Po to adv. J. Salvest perskaitė rezoliucijas, pa-

Punske Šlynakdemio pradžios mokyklos mokiniai suvaidinę Bronės Buivydaitės parašytą veikalelį "Stebuklinga radasta". Prieky sėdi "grybai" Kuznickaitė, Valinčaitė, Černelytė, Miliauskaitė, Budzeikaitė, Kuznickaitė. Antroji eilė: T. ir E. Grigutytės, Parnekas, Makauskas, Pečiulis, Čirušytė, Budzeika, V. Grigutytė, Malinauskaitė, Grigutis ir Malinauskaitė.

siųstas Amerikos kongresmanams, reikalaujant Lietuvai ir kitoms Pabaltijo tautoms išlaisvinimo iš komunistų - rusų okupacijos.

Meninei programai vadovavo magr. Algis Budreckis. Ją išpildė jaunieji vyčiai ir lietuvių šeštadieninės mokyklos mokiniai, kuriuos paruošė vedėja Natalija Staknytė-Klauskienė. Šokiams ir dainoms akompanavo pianinu ir akordeonu mokinyš Leonardas Kiaušas.

Pabaigai Lilija Kiaušaitė - Kocharskienė pianinu išpildė Beethoveno G. Major sonatą.

Meninės dalies programa šeštadieninės mokyklos mokinių išpildyta buvo pasigėrėtina gerai. Dėl laiko stokos ji buvo sutrumpinta. Žmonių buvo pilnutėlė salė.

Eng.

LITUANUS KOMITETAI

Šiomis dienomis dar įsisteigė visa eilė naujų Lituanus vajeaus komitetų.

Chicago komitetą sudaro -- Rimas Stanūnas, Izida Petravičiūtė, Gintas Barkauskas, Saulius Lisauskas, Tomas Leonas, Regina Macnoritė, Nijolė Leiputė, Irena Sabalūnaitė ir Vytautas Miselis.

Toronto -- Henrikas Steponaitis, Vida Tamulaitytė, Vida Anskytė ir Juzė Karasėjus.

Bostono -- Giedrė Galinytė, Daiva Mocinskaitė, Giedrė Karasaitė, Kęstutis Mickevičius, Rimvidas Liutkus, Vogintas Kubilius ir Algis Lapšys.

New Yorko -- Vladas Bileris, Eugenijus Grėblūnas ir Antanas Vainius.

Montrealyje (Kanadoje) komitetą organizuoja L. B. pirmininkas dr. P. Lukoševičius, Los Angeles -- Valentinas Varnas, Grand Rapids, Mich. -- Laima Kušlikytė, Rochesterlyje, N. Y. -- Algimantas Musteikis, Omaha, Nebr. -- Onutė Damaite ir Worcester, Mass. -- Petras Molis.

Į LIETUVIŲ STUDENTIJĄ

LITUANUS vajeaus centrinis komitetas kreipiasi į Jus prašydamas visus prisidėti prie LITUANUS vajeaus pravedimo, ir kovo mėnesyje įsijungti į LITUANUS prumeratų ir aukų rinkimą. Tik nuo Jūsų aktyvaus dalyvavimo priklausys vajeaus pasisekimai. Mes prašome aplankyti kiekvieną lietuvišką šeimą ir pavienius asmenis ir prašyti paramos šiam svarbiam reikalui.

Tegul kovo mėnuo lieka "LITUANUS Mėnuo"!

LITUANUS Remti Centrinis Komitetas

AUKOS LITUANUS ŽURNALUI

Pirmieji Lituanus žurnalui aukas prisuntė Vladas Pauža -- 10 dol., inž. Jurgis Mikaila -- 5 dol., abu iš Detroito, ir Juzė Radas iš Fairfield, Conn. -- 5 dol. Ji dar prašė prisųsti aukų lapą, nes ir ji norinti savo darbu rinkdama aukas prisidėti prie šio

PERSITVARKE LIETUVIŲ KOMITETAS NEW YORKO MUGEI

Kovo 3 d., Liet. Atletų Klubas įvyko valdybos posėdis dalyvaujant 15 valdybos narių. Pirmininkas prof. J. Stukas, atidarydamas posėdį, paprašė kun. dr. S. Valiušaitį pirmininkauti ir padaręs pranešimą pareiškė, kad dėl sveikatos ir savo darbų negalės toliau būti pirmininku. Valdyba visais balsais nutarė buvusį pirm. prof. J. J. Stuką išrinkti Garbės Pirmininku, o jo vieton pirm. išrinktas Aleksandras Vakselis.

Sutarta rengti vieną didelį bendrą lietuvių, latvių ir estų parengimą rugsėjo 5 dieną.

taip svarbaus tikslo.

Iš organizacijų pirmieji aukojo Lietuvių Inžinierių ir Architektų centro valdyba -- 100 dol. ir jų Chicago skyrius taip pat 100 dol. ir Dariaus-Girėno klubas Detroito -- 20 dol.

Aukas siųsti inž. Česlovui Stanūliui, 21100 Fairview Dr., Dearborn Hts., Mich. 48127

(sln)

Buvo išklausti pranešimai įvairiais parodos reikalais:

Vytautas Vaitiekūnas pranešė, kad jau yra parašęs brošiūrą iš Komiteto veiklos, kuri netrukus bus atspausdinta ir išsiuntinėta Lietuvių Dienos ir kitų parengimų dalyviams ir aukotojams. Valdyba svarstė apie padėkos laiškus, kurie bus pagaminti ir įteikti Lietuvių Dienos programos dalyviams.

Antanas Sniečkus padarė pranešimą apie reikalingus lietuviškų kryžiaus pataisymus ir atnaujinimus. Reikalingi pataisymai kainuos apie tūkstantį dolerių.

Antanas Šetikas, Komiteto išd., painformavo valdybą, kad kasoje yra tikrai apie 2000 dol., o įvairių reikalų dar yra daug, kuriems bus reikalingi pinigai. Finansų komisijos pirm. Jonas Šlepetys atkreipė valdybos dėmesį dėl reikalingo taupumo.

A. S. Trečiokas

DIRVOJE YRA
DIDELIS PASI-
RINKIMAS
IDOMIŲ KNYGŲ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI

Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864

2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS IŠPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJIENA: Suknelėms medžiagos -- nylonas kartu su pamušalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiasias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500“ kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4630-32 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimėjų! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PAMINKLINIS LEIDINYS

Šio apibūdinimo tikrai nusipelnė Aleksandro Merklio parašyta ANTANO SMETONOS monografija, kurią puikiai apipavidalintą išleido Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga.

Didelio formato veikalas turi 786 puslapius, 754 p. teksto ir 32 p. iliustracijų. Įrištas kietais viršais, su iliustruotu aplanku.

Skaitytojas jame randa ne tik aprašomojo asmens biografiją, bet kartu plačią priešneprilausomybinio laikotarpio ir nepriklausomybės metų studiją.

• Spaudos atsiliepimai

"A. Merklio monografija yra graži stiliumi ir taisyklinga kalba parašytas veikalas. Jis vertingas pirmiausia sukauptais gausingais duomenimis, dažnai grindžiamas autentiškais šaltiniais iš 22 m. nepriklausomybės laikų".

"...kas domėsis tais Lietuvos laikais ar ką tirs, tai A. Merklio "Antanas Smetona" bus pirmieji vadovas".

"...Veikalas paliks žymiausių paminklų pirmam ir paskutiniui prezidentui anuo Nepriklausomos Lietuvos".

"Draugas"

"Autorius ir knygos leidėjas... sveikintini ir įvertintini kaip atlikę reikšmingą įnašą lietuvių tautos istorijai".

"Aidai"

"...skaitytojas ras įdomios medžiagos iš Lietuvos atskūrimo, laisvo gyvenimo ir net tremties dienų".

"Laisvoji Lietuva"

"Palikim tą visą gausybę medžiagos pasigardžiuoti patiems monografijos skaitytojams. O pasigardžiuoti bus kuo".

"Europos Lietuvis"

- IŠKIRPKIT IR SIŪSKIT KUPONĄ ŠIANDIEN -
MR. K. POCIUS, 3908 FIR STREET,
EAST CHICAGO, IND. 46313

Taip, prašom atsiųsti man Aleksandro Merklio "Antano Smetonos" monografijos egz., skaitant po \$12.50. Pridedu \$..... sumos čekį (perlaidą). (Visą adresą prašom rašyti didžiosiomis raidėmis).

Pavardė
Gatvė
Miestas Valst. Zip

• Pianistas Antanas Smetona ir jo žmona Lois Carole dalyvavo Varšuvoje įvykusiame Chopino kūrinii konkurse. L. C. Smetonienė jau pavyko prasi-veržti į konkurso trečiąją atrankos kėlinį.

Clevelando dienraštis The Plain Dealer ta proga pa-žymi, kad kas 5 metai Var-šuvoje ruošiamuose Chopi-no muzikos konkursuose joks amerikiečių pianistas dar nebuvo taip gerai pasi-rodęs kaip L. C. Smetonienė. Ji turinti visas galimy-bes konkurse laimėti. Iš pa-reiškimų spaudai atrodė, kad ir pasikalbėjimuose su žurnalistais Varšuvoje 'pir-muoju smuiku' grojo ne Antanas, o Lois Carole. Savo pasisekimą konkurse, puikiai atlikus Chopino po-lonezų, po kurio, prieš visas konkurso tradicijas, publi-ka nesusilaikė ir pradėjo ploti, ji pareiškė, kad lenkų kompozitoriaus kūrybą iš-pildyti jai padėjęs jos len-kiškas krauja. "Jaučiu Cho-piną taip, kaip tik lenkai gali jį jausti. Tai man be galo daug pagelbėjo", cituo-jamas jos pareiškimas.

• Kas įdomiausi Lietu-vos Rezistencinė Santarve, maloniai kviečiamas atvyk-ti kovo mėn. 14 d., 11:30 v. į Lietuvii salę (viršutinę). Bus informacinis praneši-mas.

• Dail. Vytauto Kasiulio paroda Clevelande, Gallery International patalpose, praėjo dideliu pasisekimu. Clevelandiečiai lietuviai ir amerikiečiai įsigijo arti ke-turiasdešimt aliejaus, pa-stelės ir spalvotų litografi-jų kūrinių. Apie pačią pa-rodą plačiai paminėjo iliustruodami Kasiulio darbais vietiniai amerikiečių dien-raščiai ir žurnalas Fine Arts. Neparduotieji Kasiu-lio darbai ir toliau pasilieka išstatyti galerijoje. Ši sek-madienį Gallery Internatio-nal patalpose atidaroma amerikietės grafikės Lillian Lent paroda, kuri praėjusiais metais New Yorko spaudoje susilaukė labai gerų įvertinimų.

Galerija atidaryta kas-dien nuo antradienio iki penktadienio 6-9 val. vak., šeštadieniais ir sekmadie-niais 2-7 v. v.

P A D Ė K A

Rengdami KAZIUKO MUGĖS pietus, Tėvų Ko-mitetui kreipėsi ir stengėsi pasiekti visus skaučių ir skautų tėvus. Komitetų di-deliu džiaugsmui mamytės, tėveliai ir skaučių-skau-tų rėmėjai nuoširdžiai atsi-liepė ir pietum suaukojo valgius, prisidėjo darbu ar pinigine auka. BALTIC kepyklos savininkas A. GLODENIS ir šiais metais leido nemokamai naudotis kepyklos patalpomis ir įren-gimais ruošiant kitus pietų patiekalus. Jam ir visiems

aukojusiems ir talkininka-vusiems, kuriuos dėl vietos stokos čia būtų sunku iš-vardinti, reiškiamo gilią ir nuoširdžią padėką.

Neringos ir Pilėnų Tuntų Tėvų Komitetai

PADEKA

Neringos Skaučių Tunto vardu nuoširdžiai dėkoju visiems vie-nokui ar ktokdu būdu prisidėju-siems mūsų šitų metų tradicinės Kaziuko Mugės rengime, už pata-rimus, pagalbą, o ypač už labai darnų sutarimą visuose darbuo-se. Taip pat dėkoju Clevelando visuomenei už skaitlingą atsilan-kymą į Mugę.

V. Butkėnė
Neringos Sk. Tunto Tunt,

• Čiurlionio Ansamblio 25 m. sukakties iškilmingas minėjimas ir pagerbimas įvyks sekančia tvarka: ge-gužės 8 d. vakare, šv. Jurgio parapijos salėje akade-minis banketas; gegužės 9 d. (sekmadienį), 10:30 val. šv. Jurgio bažnyčioje, iškil-mingos pamaldos už žuvu-sius dėl Lietuvos laisvės, mirusius ir gyvus čiurlio-niečius, po pietų (tikslus laikas bus paskelbtas) Cle-velando Muzikos Instituto salėje suaktuvinis koncer-tas.

• Prieš atnaujindami sa-vo draudimus, palyginkite kainas telefonuodami V. Giedraičiui 944-6835 ar Z. Obeleniui 531-2211.

JOB OPPORTUNITIES

YOU may be one of the several hundred local resi-dents the U.S. Bureau of the Census will hire to work on the Special Census of Cleveland during the month of April. This Spe-cial Census will be taken principally by mail, but enumerators will be needed to call upon households that do not return their ques-tionnaires or return un-completed questionnaires.

HOUSEWIVES, ESPECIALLY, ARE URGED TO APPLY

QUALIFICATIONS: A United States citizen—age 18 or older—high school education or equivalent—free to devote 2 or 3 weeks to the job during April and able to work 8 hours each day, including Saturdays and some evenings.

PAY: Enumerators will be paid a piece—rate fee for each follow-up completed. A diligent enumerator should average \$12 to \$15 or more a day.

APPLY IN PERSON DO NOT TELEPHONE Mon-day through Saturday, March 8-13 and March 15-20, from 9 a. m. to 4 p. m., any one of these loca-tions:

EAST

Observation School
2026 Stearns Road

SOUTH EAST

Harvey Rice School
11529 Buckeye Road

WEST

Gilbert School.
3288 W. 58th Street

AN EQUAL
OPPORTUNITY
EMPLOYER

KVIEČIAME VISUS!

Putnamo seselės ruošiasi pra-dėti sunkų darbą -- Vysk. J. Ma-tulaičio senelių namų statybą. Šiuo kiliu pasiryžimu jos siekia mūsų seneliams suteikti jaukų prieglobstį jų likusioms gyven-i-mo dienoms.

Artimo meilės ir Dievo pagal-bos lydimi padėkime seselėm šį didį darbą užbaigti.

Nepamirškime atsilankyti į Vysk. J. Matulaičio senelių na-mų statybą remti sėlmą - pietus, kurie įvyks š.m. kovo mėn. 14 d. 4 val. p.p. šv. Jurgio parapijos salėje.

Programoje Putnamo motinė-lės M. Augustos kalba, religinė meninė dalis ir filmas iš Putna-mo senelių gyvenimo.

PARDUODAMAS NAMAS

Švarus, 3 mieg. namas — Shenely gt. — didelė virtu-vė, išbaigtas rūsys. Prie Naujos parapijos ir krau-tuviu. Tel. 531-2390.

REIKALINGA PRITY-RUSI MAŠININKĖ —

klijentų priėmėja draudimo įstaigoje. Pageida u j a m a kalbanti lietuviškai ir ang-liškai. 5 dienos savaitėje.

General Underwriters Insurance

6606 Superior Ave.
Tel. UT 1-2345

(Kreiptis į Juožą Mull-Muliolį)

• Augant ir plečiantis Clevelando pramonei ir ūkiui, ir Cleveland Electric Illuminating Company su-silaukė 600 tūkst. naujų klijentų. Tai didelis posū-kis ties b-vės, tiek apskri-mo dienoms.

REIKALINGOS MOTERYS

Mokinės prie siuvamų mašinų

Mokins kvalifikuotus as-menis mūsų įmonės darbui. Darbas pastovus ir teikia akordinio darbo uždarbį.

NERA AMŽIAUS RIBOS.

Kreiptis nuo 8 val. iki 5 val. p. p. nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 West 53 St.
Tel.: 961-600.

Visais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniau-sių apdraudos įstaigų Cleve-lande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolai-dos geriems mašinų vairuo-tojams.

ATSTOVAS
VYT. SENKUS

WO 1-6820
Office ME 1-5997
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

tai miesto ūkiniame gyve-nime.

Illuminating b-vė — visa tai numatydami, jau prieš dešimtmetį pradėjo planuo-ti, kurti ir statyti, kad pa-tenkinus augantį pareika-lavimą. Tam tikslui praieitų 10 metų bėgyje investicijos siekė 600 mil. dolerių. Ir

toliau nesustoja vietoje, o planuojama aprūpinti 700 tūkst. naujų klijentų arti-miausioje ateityje.

Tuose planuose, šalia di-džiausių šiame krašte tur-bogeneratorių, numatoma panaudoti ir atominę ener-giją.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

**Kainos, kainos, kainos.
Pagailėkite! Nejaugi jos
niekad nesumažės?**

**O, taip! Elektra
kaip tik atpigo.**

Dabar naujomis žemesnėmis ratomis elektra yra geresnis pirkinys nei bet kada. Po 1940, vidutinė elektros vieneto kaina sumažėjo 28%. Tai lieka nepastebima, gavus sąskaitą, bet tai tikra tiesa. Paprastai, jūs naudojate kas kart daugiau elektros. Tik pagalvokite apie naujas priemones po 1940, kurios elektros pagalba sudaro

jūsų modernišką gyvenimo pagrindus: keptuvės, elektrinės antklodės, šaldytuvai, plaukams džiovintuvai, dėžučių atidarytojai, indų plovimo mašinos, geresnis apšvietimas, televizijos.

Yra ir daugiau dalykų, palengvinančių gyvenimą elektra.

O kas geriausia, tai ta aplinkybė, kad kuo daugiau elektros suvartojate, tuo ji darosi pigesnė. Ir taip elektra darosi geresniu ir pigesniu pirkiniu jūsų biudžetui. Vargu, ar rasite kitą taip pingantį pirkinį, netiesa?

The ILLUMINATING Company
An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Latvių laikraštis Laiks vasario 24 d. įsidėjo platesnę apžvalgą apie partizanų veiklą Lietuvoje. Straipsnyje pabrėžiama, kad lietuvių mokslo personalo narių V. Vardžio, H. Žymanto ir T. Remeikio dėka surinktais duomenimis, tuos duomenis paskelbus Lituanius, Slavic Revue ir kt. anglų kalba leidžiamuose žurnaluose, partizanai organizuoti veikę iki 1952 m. pabaigos.

Partizanų veikla Lietuvoje sudariusi Sov. S-gai tokį pavojų, kad Stalinui teko pasiūsti net specialų emisarą (M. Suslovą), kad radus išeitį, buvo rasta, atmetus visus 'sentimentus' ir prieš partizanų dalinius išstačius ištisas kariuomenės ir NKVD divizijas, kartu išvysčius žiaurų terorą prieš civilius gyventojus.

Straipsnio autorius iškelia lietuvių kovos tragiką, paremtą įdomiais, latviams iki šiol nežinomais faktais, kaip ryšiai su vakarais ir pan.

• Barbara Ūsaitė, 14 metų amžiaus, gyvenanti Detroito, Michigan, Rebeccos Frohman piano mokinė, konkursiniu keliu laimėjo stipendiją 2 mėnesių vasaros studijom National Music Camp, Interlochen, Michigan. Stipendija duota Michigan Federation of Music Clubs.

Pateko į finalus jaunių klasėje, konkurse rengiamam Michigan Music Teachers Association. Finalai įvyks balandžio 20 dieną Grand Rapids, Michigan.

1964 m. lapkričio 29, McAuley auditorijoje davė piano rečitalį. Išpildė Beethoven Concerto Nr. 2, Handel Suite Nr. 9, Chopin Fan-

tasie A-flat, Respighi Notturno, Liszt Hungarian Rhapsody Nr. 8, Carpenter Tango American.

B. Ūsaitė yra arch. Vytauto ir Ainos Ūsų duktė.

• Dail. Liudas Vilimas, Cincinnati vienos didelės prekybos bendrovės display direktorius, tarnybiniais reikalais išvyko vienam mėnesiui į Europą. Lankysis Ispanijoje, Italijoje, Austrijoje ir Prancūzijoje. L. Vilimas neseniai laimėjo aukso medalį pasauliniame display konkurse.

NEW YORK

ŠV. KAZIMIERO ŠVENTĖ

Vasario mėn. 28 dieną, New Yorko skautų Tauro ir Neringos tuntai paminėjo savo globėjo, šv. Kazimiero šventę.

Iš ryto Apreiškimo Bažnyčioje uniformuoti skautai su savo tuntų vėliavomis dalyvavo šv. Mišiose, kurias atlaikė kunigas Pakalnis.

Šventei pritaikytą pamokslą pasakė skautų Dvasios Vadas, skautininkas kunigas Pakalniškis.

Po šv. Mišių, apreiškimo parapijos mokyklos salėje buvo iškilminga sueiga, vaišės ir Kaziuko mugė.

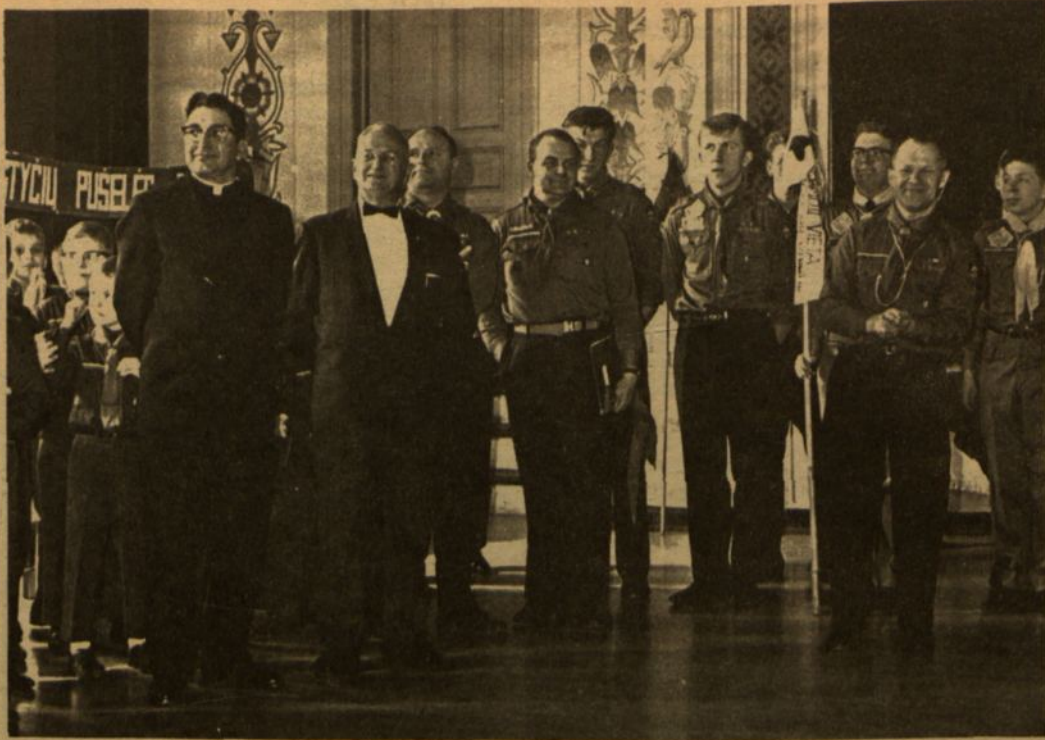
Per sueigą, vyr. skautė Vida Salamonaitė buvo apdovanota Pažangumo žymeniu.

Sueigos metu Rita Bikenavičiūtė, Jūratė Kulpavičiūtė, Aura Ošlapaitė, Danutė Sadaitytė, Alė Surdėnaitė ir Eglė Šukytė davė jaunesniųjų skaučių įžodžius, Violeta Alilionytė ir Asta Pranskevičiūtė davė skaučių įžodžius, Edvardas Ūselis, Eimutis Karamazinas, Rimas Šidlauskas, Vytautas Veršelis ir Povilas Redikas davė jaunesniųjų skautų įžodžius, Arvydas Ivašauskas, Algis Kiduolis, Rimas Labutis, Saulius Semaška, Saulius Šidlauskas ir Algis Šukys davė skautų įžodžius.

Kaziuko mugės atidarymui buvo pakviestas vyr. skautininkas Petras Jurgėla, kuris ta proga įdomiai papasakojo apie Lietuvos skautų įkurimą.

Mugė turėjo didelį pasisekimą. Skautai ir skautės labai gražiai pasirodė su savo rankų darbais ir įdomia programa.

Vaišės buvo puikios skautų tėvų komiteto dėka, kurį sudaro: Pelagija Leveckienė, Aldona Gerulaitienė,

New Yorko Lietuvių skautų vadovai iškilmingoje šv. Kazimiero sueigoje. R. Kiseliaus nuotrauka

Jonė Kiaunienė, Vytautas Labutis ir Česius Ašbergas.

D. A.

DISKUSIJŲ VAKARAS

Penktadienį, kovo 19 d., 8 val. vakare Carnegie Endowment salėje (priešais Jungtinių Tautų pastatą, 46 gatvės kampas), įvyksta diskusijų vakaras kolonializmo tema. Šio vakaro tikslas yra sutraukti kuo daugiau New Yorke gyvenančių afrikiečių ir pristatyti jiems Lietuvos, kaip kolonializmo aukos, padėtį. Iš lietuvių pusės įvadinį pranešimą padarys dr. Leonas Sabaliūnas, o iš afrikiečių — Carlos Combando. Po pranešimų seks diskusijos. Šį vakarą rengia Liet. Stud. S-gos New Yorko skyrius ir Lietuvių Jaunimo Antikolonialinė Lyga. Visuomenė kviečiama gau-

sia! atsilankyti. Įėjimas nemokamas.

• Tapybos darbų paroda ruošama So. 4th ir Roebling St., Brooklyn, N. Y. (Angelių Karalienės parapijos salėje). Savo darbus išstatys Jonas Rūtenis, Juozas Sodaitis ir Marija Žukauskienė. Paroda bus atidaryta kovo 20 d. nuo 12 iki 8 val. vakaro ir 21 d. nuo 12 iki 7 val. vakaro. Parodos atidarymas kovo 20 d., 6 val. vakare. Pelnas skiriamas Lietuvių Kultūros židinio statybai New Yorke.

• Lietuvių Fondui po 100 dol. paaukojo šie Worcesterio apylinkės asmenys: Magdalena Šlora, Margareta Giraitienė, Petras ir Raminta Moliai, Vladas Garšys.

Planistė Aldona Kepalaitytė išpildant K.V. Banaičio kūrinius New Yorke Carnegie Recital Hall koncerte kovo 7 d.

R. Kiseliaus nuotrauka

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Verdi

REQUIEM

IR

Markaičio

VILNIAUS VARPAI

Su Chicago Simfoniniu Orkestru

Lietuvos partizanų ir visų žuvusiųjų už Tėvynės laisvę per 25 Lietuvos okupacijos metus

P A G E R B I M A S

1965 m. birželio 13 d., 3:00 val. p. p.

McCORMICK PLACE THEATRE,

23rd & South Lake Shore Drive

Chicagoje bilietai gaunami: MARGINIUOSE, 2511 West 69th Street.

Atidaryta: kiekvieną dieną nuo 9-6 val. vak., pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9-8 val. vak., sekmadieniais nuo 10-1 val. popiet.

Bilietai kainos — 7, 6, 5, 4, 3 dol.

(Nupirkti bilietai negrąžinami)

Ten gaunami ir autobusų bilietai.

Iš kitur bilietai užsakomi paštu, siunčiant kartu čekį ir sau adresuotą voką su pašto ženklu, šiuo adresu:

LITHUANIAN OPERA OF CHICAGO

6910 South Fairfield Ave., Chicago, Illinois 60629

Prašome panaudoti šią atkarpą

Slunčiu \$..... čekį už bil. po \$..... už bilietą.

Vardas, ir Pavardė

Gatvė

Miestas

Valstybė

Zip

Visus kviečia dalyvauti

CHICAGOS LIETUVIŲ OPERA

Mielai

VALEI MROZINSKIENEI

ir

ALEKSANDRAI KLAUSUTIENEI,

liūdesio valandoje, jų brangiai Motinai Lietuvoje

mirus, reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

B. ir B. Oniūnai

A. + A.

MOTIEJUI BRAZAUSKUI

mirus, jo broliui dipl. mišk. JONUI BRAZAUS-

KUI su šeima reiškiamo gilią užuojautą

Mykolas ir Elena Gureckai